

Bruksela, 9 listopada 2023 r.
(OR. en)

15182/23

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0397(COD)

ELARG 79
COWEB 137

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	9 listopada 2023 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	COM(2023) 692 final
Dotyczy:	Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich

---

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 692 final.

Zał.: COM(2023) 692 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 8.11.2023 r.
COM(2023) 692 final

2023/0397 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na
Bałkanach Zachodnich**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Niewystarczająca konwergencja społeczno-gospodarcza między Bałkanami Zachodnimi a UE jest od dawna problemem, pogłębianym przez skutki gospodarcze niczym niesprokowanej i nieuzasadnionej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, a wcześniej przez pandemię COVID-19. Poziom konwergencji gospodarczej Bałkanów Zachodnich pod względem PKB na mieszkańca według standardów siły nabywczej wynosi 30–50 % średniej UE i nie rośnie wystarczająco szybko. Przyspieszenie tempa konwergencji ma zasadnicze znaczenie dla Bałkanów Zachodnich, Unii Europejskiej i procesu akcesyjnego. Wyższy poziom konwergencji znacznie ułatwi integrację Bałkanów Zachodnich z UE.

Konwergencja gospodarcza jest głównym elementem korzyści wynikających z członkostwa w UE: doświadczenia z piątej rundy rozszerzenia UE, w której niektóre z nowszych państw członkowskich osiągnęły poziom dochodów wynoszący co najmniej 90 % średniej UE, wskazują na wpływ, jaki na konwergencję gospodarczą wywierają integracja gospodarcza i otwarcie rynku wynikające z członkostwa w jednolitym rynku w połączeniu z polityką spójności. Biorąc pod uwagę specyfikę regionu, stopniowa integracja z jednolitym rynkiem nawet przed przystąpieniem może być w stanie odblokować niektóre korzyści wcześniej. Taka stopniowa integracja wymaga starannego przygotowania oraz musi być poprzedzona ścisłą współpracą i integracją regionalną jako środkiem przygotowawczym.

Na tej podstawie Komisja opracowała **Plan wzrostu gospodarczego** dla Bałkanów Zachodnich (przedstawiony szczegółowo w równoległym komunikacie Komisji). Plan ten opiera się na czterech filarach:

- większej integracji gospodarczej z Unią Europejską;
- integracji gospodarczej na Bałkanach Zachodnich: wspólnym rynku regionalnym;
- zasadniczych reformach;
- zwiększonej pomocy finansowej.

Przedmiotowy Instrument będzie stanowił centralny element planu wzrostu gospodarczego oraz przyczyni się do znacznego zwiększenia pomocy finansowej na podstawie ambitnego programu reform koncentrującego się na niezbędnych reformach społeczno-gospodarczych, którym będą towarzyszyć zasadnicze reformy, w tym w zakresie praworządności, i ukierunkowane inwestycje. Wprowadzi on surową warunkowość polegającą na ustanowieniu mechanizmu płatności opartego na postępach w realizacji tych reform. Takie podejście wymaga całkowicie nowego projektu, który będzie się różnił od obecnie dostępnych instrumentów pomocy zewnętrznej.

Obecna pomoc finansowa dla Bałkanów Zachodnich i Turcji w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) będzie kontynuowana w obecnej formie i będzie ukierunkowana na dostosowanie ustawodawstwa krajowego i administracji publicznej do dorobku prawnego UE i norm UE z myślą o przyszłym członkostwie w Unii.

Nowy Instrument uzupełni zatem podejście IPA III przez skoncentrowanie się na określonych czynnikach warunkujących wzrost społeczny i gospodarczy.

Podczas gdy IPA III koncentruje się na procesie programowania opartego na wynikach, ten nowy Instrument będzie ponadto dysponował mechanizmem płatności oparty na warunkach wstępnych, łączącym w innowacyjny sposób dotacje i pożyczki, co zapewni silniejszą zachętę dla beneficjentów do realizacji kluczowych reform strukturalnych.

Aby w pełni skorzystać z możliwości, jakie daje plan wzrostu gospodarczego, każdy beneficjent przygotowuje program reform, w którym określone zostaną kluczowe środki, jakie każdy z beneficjentów zamierza zrealizować w latach 2024–2027 w celu przyspieszenia wzrostu społeczno-gospodarczego i konwergencji z UE. Program reform zostanie skonsultowany z Komisją, przez nią oceniony i przyjęty.

Program reform będzie spójny ze strategią wzrostu gospodarczego beneficjenta dostosowaną do ścieżki rozszerzenia. Będzie on obejmował kluczowe zasadnicze reformy określone w procesie akcesyjnym, a także ograniczoną liczbę **głównych reform społeczno-gospodarczych** określonych w poprzednich programach reform gospodarczych, które będą odtąd włączane do programów reform. Będzie to powiązane z przyspieszeniem odpowiednich i powiązanych **inwestycji** w ramach Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich, który stanowi regionalne odzwierciedlenie strategii Global Gateway.

Inwestycje te będą realizowane za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich i ukierunkowane na sektory, które będą pełnić funkcję kluczowych czynników stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy: łączalność, w tym transport, energię, transformację ekologiczną i cyfrową, edukację i rozwój umiejętności. Powiązane projekty lub programy będą realizowane we współpracy z międzynarodowymi instytucjami finansowymi i bankami rozwoju państw członkowskich UE oraz przyciągną dodatkowe inwestycje ze strony tych instytucji i sektora prywatnego.

Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich na lata 2024–2027 stanowi zatem uzupełnienie IPA III. Został on zaprojektowany jako elastyczny instrument, dostosowany do celu, jakim jest przyspieszenie podstawowych reform społeczno-gospodarczych i zbliżenie regionu do UE, przy jednoczesnym zapewnieniu przewidywalności, przejrzystości i rozliczalności środków finansowych.

Bałkany Zachodnie mają możliwość wdrożenia ukierunkowanych reform we współpracy z państwami członkowskimi UE w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego, gdyż współpraca z państwami członkowskimi przy wdrażaniu reform może przyczynić się do szybszego przystąpienia i integracji krajów z tego regionu. Komisja oceni wyniki obecnego projektu pilotażowego Instrumentu Wsparcia Technicznego z krajami kandydującymi i potencjalnymi kandydatami oraz dokładniej zbada, w jaki sposób ułatwić im udział w projektach reform obejmujących wiele krajów w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego.

Proponowany Instrument umożliwi Unii dopasowanie jej ambicji politycznych do dźwigni finansowej, zgodnie z jej długoterminowym zobowiązaniem wobec beneficjentów z Bałkanów Zachodnich na drodze do przystąpienia do UE.

Maksymalne środki na wdrożenie Instrumentu wyniosą 6 mld EUR (w cenach bieżących) na lata 2024–2027 dla wszystkich rodzajów wsparcia, z czego do 2 mld EUR zostanie udostępnione w formie bezzwrotnego wsparcia, a 4 mld EUR – w formie pożyczek preferencyjnych udzielanych przez Unię. Rezerwy na zobowiązania finansowe we wspólnym funduszu rezerw na pożyczki będą pochodziły z bezzwrotnego wsparcia w wysokości 2 mld EUR.

Jeżeli chodzi o komponent bezzwrotnego wsparcie, Instrument będzie finansowany z dodatkowych zasobów w dziale 6 wieloletnich ram finansowych (WRF) jako część śródkresowej rewizji WRF. W związku z tym wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie WRF¹ stanowi, że dodatkowe 2 mld EUR zostanie udostępnione w ramach działu 6 na pomoc dla Bałkanów Zachodnich.

Nowy Instrument będzie wdrażany za pomocą mechanizmów realizacji, które wybrano w celu maksymalnie szybkiego wykonania reform i powiązanych inwestycji, przy jednoczesnym utrzymaniu niezbędnych kontroli i ograniczeniu do minimum obciążeń administracyjnych dla Komisji, beneficjentów i innych partnerów wykonawczych.

Wsparcie będzie udzielane za pośrednictwem dwóch mechanizmów realizacji: 1) bezpośredniego wsparcia budżetów krajowych beneficjentów oraz 2) wsparcia inwestycji infrastrukturalnych za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.

Co najmniej połowa całej kwoty dostępnej na wsparcie Instrumentu, około 3 mld EUR, będzie stopniowo przydzielana na ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich, w tym cała kwota bezzwrotnego wsparcia pomniejszona o kwoty, które mają być zarezerwowane na pomoc techniczną i administracyjną na potrzeby wdrażania Instrumentu, a także zasilania rezerw, jak opisano poniżej.

Kierowanie środków na inwestycje kapitałowe za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich zapewni dodatkowe zabezpieczenie przed ryzykiem powierniczym, biorąc pod uwagę fakt, że ramy te obejmują ugruntowane systemy kontroli finansowej, które opierają się również na normach kontroli wykonawczych instytucji finansowych ocenionych pod kątem spełnienia wymogów dotyczących filarów. Ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich zapewniają jednolite ramy współpracy między Komisją Europejską, państwami członkowskimi, dwustronnymi darczyńcami i instytucjami finansowymi. Wszystkie inwestycje będą opierać się na zasadach „nie szkodzić” i „nie pozostawiać nikogo w tyle” oraz przyczynią się do osiągnięcia szerszego celu, jakim jest pomoc regionowi w przejściu na zieloną, neutralną dla klimatu i odporną na jego zmianę cyfrową gospodarkę sprzyjającą włączeniu społecznemu, zgodną z przepisami i normami UE.

Podczas gdy dwa wspomniane powyżej mechanizmy pochłoną większość środków finansowych, niewielka kwota budżetu Instrumentu (1,5 %) będzie zarezerwowana na pomoc techniczną i administracyjną we wdrażaniu Instrumentu, taką jak działania w zakresie przygotowania, monitorowania, kontroli, audytu i oceny, które są niezbędne do zarządzania Instrumentem i osiągnięcia jego celów, przede wszystkim na badania, spotkania z ekspertami, szkolenia, konsultacje z władzami beneficjentów, konferencje, konsultacje z zainteresowanymi stronami, działalność informacyjną i komunikacyjną, w tym sprzyjające włączeniu społecznemu działania informacyjne i komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów politycznych Unii. Wydatki mogą obejmować również koszty innych działań wspierających, takich jak kontrola jakości i monitorowanie w terenie projektów lub programów, a także koszty wzajemnego doradztwa i ekspertów związane z oceną i realizacją reform i inwestycji.

Bezpośrednie wypłaty na rzecz budżetów krajowych i udostępnianie środków finansowych na potrzeby składania wniosków inwestycyjnych do zaopiniowania przez radę operacyjną ds. ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich będą uzależnione od postępów i spełnienia **warunków płatności** określonych w programach reform beneficjentów. Warunki płatności będą zbiorem etapów jakościowych i ilościowych oraz powiązaniem harmonogramem wypłat

---

¹ COM(2023) 337 final.

w odniesieniu do konkretnych reform społeczno-gospodarczych, co ma na celu pobudzenie wzrostu gospodarczego, skierowanie partnerów na ścieżkę trwałej konwergencji i ukierunkowanie ich na konkretne reformy związane z kwestiami podstawowymi dotyczącymi procesu rozszerzenia, w tym z praworządnością oraz walką z korupcją i przestępczością zorganizowaną.

Ogólne warunki płatności, które należy spełnić w celu uruchomienia środków finansowych, to stabilność makrofinansowa, należyte zarządzanie finansami publicznymi, przejrzystość i nadzór nad budżetem. **Płatności będą realizowane zgodnie z ustalonym harmonogramem półrocznym**, na podstawie należycie uzasadnionych wniosków o uruchomienie środków finansowych złożonych przez beneficjentów i po weryfikacji przez Komisję spełnienia odpowiednich warunków płatności. Jeśli warunki płatności nie zostaną spełnione, Komisja wstrzyma lub potrąci odpowiednią kwotę z płatności.

Wypłata odpowiednich wstrzymanych środków może nastąpić w czasie 12 miesięcy po pierwotnym terminie określonym w programie reform, z zastrzeżeniem spełnienia warunków płatności. W pierwszym roku wdrażania termin ten należy wydłużyć do 24 miesięcy. Odpowiednią kwotę można też odjąć od alokacji beneficjenta i rozdystrybuować wśród pozostałych beneficjentów w kolejnych latach.

W odniesieniu do finansowania przekazywanego do budżetów krajowych proponuje się wielopoziomowy system audytu i kontroli: po pierwsze, w razie potrzeby reforma systemów audytu i kontroli beneficjentów będzie ujęta jako część reform w ramach krajowych programów reform; po drugie, Komisja będzie mogła przeprowadzać szczegółowe przeglądy krajowych systemów wykonania budżetu w dowolnym momencie cyklu projektu. W przypadku gdy wdrażanie odbywa się w ramach zarządzania pośredniego lub łączenia (ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich), oprócz polegania na własnych systemach Komisja będzie polegać na systemach kontroli podmiotów ocenianych pod kątem spełnienia wymogów dotyczących filarów, które to podmioty obejmują międzynarodowe instytucje finansowe lub banki rozwoju państw członkowskich UE.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Wsparcie w ramach tego Instrumentu będzie spójne z innymi formami dwustronnego wsparcia dla Bałkanów Zachodnich udzielanego za pośrednictwem innych instrumentów UE, przede wszystkim IPA III, i będzie je uzupełniać. Będzie ono opierać się na obecnym wsparciu i wzmacniać je oraz umożliwi regionowi przyspieszenie realizacji Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich. Aby osiągnąć jego cele i założenia, należy położyć szczególny nacisk na sektory, które mogą pełnić funkcję kluczowych czynników stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy: łączalność, transport, energię, transformację cyfrową, innowację, edukację i rozwój umiejętności.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Wdrożenie rozporządzenia będzie spójne z innymi obszarami działań zewnętrznych i polityki zewnętrznej (np. negocjacje w sprawie rozszerzenia, pomoc przedakcesyjna). Instrument uzupełni te działania przez przyspieszenie konwergencji społeczno-gospodarczej regionu z UE w ramach przygotowań do przyszłego członkostwa w Unii.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawą niniejszego wniosku są art. 212 i 322 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wniosek jest przedstawiany przez Komisję zgodnie z procedurą określoną w art. 294 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

• Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)

Celem proponowanego Instrumentu jest wsparcie beneficjentów z Bałkanów Zachodnich w osiągnięciu konwergencji z Unią Europejską w kontekście polityki rozszerzenia, w związku z czym Unia jest najlepiej przygotowana do udzielenia takiej pomocy. Przygotowanie krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów do członkostwa w Unii można najlepiej zrealizować na szczeblu unijnym.

Biorąc pod uwagę skalę potrzebnej pomocy, UE jest w wyjątkowym położeniu, umożliwiającym udzielenie Bałkanom Zachodnim długoterminowej pomocy zewnętrznej w sposób terminowy, skoordynowany i przewidywalny. UE może wykorzystać swoją zdolność pożyczkową, aby udzielić Bałkanom Zachodnim pożyczki na korzystnych warunkach, jak również zapewnić bezzwrotne wsparcie i gwarancje w perspektywie wieloletniej.

UE, dzięki obecności na miejscu za pośrednictwem swoich delegatur, może zapewnić kompleksowy dostęp do informacji na temat wydarzeń mających wpływ na każdego beneficjenta. Dzięki temu UE jest stale świadoma nowych potrzeb i okoliczności, a zatem może dostosowywać wsparcie do zmieniających się potrzeb, ściśle koordynując je z innymi dwustronnymi lub wielostronnymi darczyńcami.

• Proporcjonalność

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności, ponieważ ogranicza się do minimum wymaganego, by osiągnąć wymienione cele na szczeblu unijnym, i nie wykracza poza to, co konieczne do osiągnięcia tych celów.

Instrument ten proponuje się jako ukierunkowane działanie wspierające przyspieszone reformy w regionie, który musi nadrobić zaległości w stosunku do UE, aby zapewnić sprawne i korzystne dla obu stron rozszerzenie UE. Struktura Instrumentu opiera się w miarę możliwości na istniejącej strukturze wsparcia (IPA III) lub na tych samych modelach finansowania (np. ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich), lub na istniejących, ale uproszczonych instrumentach (instrumenty oparte na wynikach).

• Wybór instrumentu

Zgodnie z art. 212 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w którym ustanowiono zwykłą procedurę ustawodawczą stosowaną przy przyjmowaniu środków mających na celu wdrażanie współpracy z państwami trzecimi, niniejszy wniosek ma formę rozporządzenia w celu zapewnienia jego jednolitego stosowania, a także zapewnienia, aby był wiążący w całości i bezpośrednio stosowany.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Formalnych konsultacji z zainteresowanymi stronami nie można było przeprowadzić ze względu na pilną potrzebę przygotowania wniosku, tak aby mógł on zostać przyjęty w odpowiednim czasie przez współprawodawców na potrzeby jego operacyjności w 2024 r.

UE zapewni odpowiednią komunikację i widoczność celów i działań realizowanych w ramach tego Instrumentu na Bałkanach Zachodnich, w Unii i poza nią.

- **Ocena skutków**

Ze względu na pilny charakter polityczny wniosku nie można było przeprowadzić oceny skutków. W ciągu trzech miesięcy od przyjęcia inicjatywy zostanie sporządzony dokument analityczny w formie dokumentu roboczego służb Komisji, przedstawiający dowody na poparcie wniosku.

- **Prawa podstawowe**

Warunkiem wstępnym przyznania wsparcia w ramach Instrumentu jest dalsze respektowanie przez beneficjentów z Bałkanów Zachodnich skutecznych mechanizmów demokratycznych i jej instytucji, między innymi wielopartyjnego systemu parlamentarnego i praworządności, oraz zagwarantowanie poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Zobowiązanie do przeprowadzenia reform i silna wola polityczna wyrażona przez władze są pozytywnymi sygnałami, potwierdzonymi w dokonanej przez Komisję ocenie stanu przygotowań partnerów do przystąpienia do UE zawartej w komunikacie Komisji w sprawie pakietu rozszerzeniowego z 2023 r.

4. WPLYW NA BUDŻET

Maksymalne środki, które mają być przekazane za pośrednictwem Instrumentu, będą wynosiły 6 mld EUR na lata 2024–2027 dla wszystkich rodzajów wsparcia, z czego 2 mld EUR zostanie udostępnione w formie bezzwrotnego wsparcia, a 4 mld EUR – w formie pożyczek preferencyjnych udzielanych przez Unię.

Jeżeli chodzi o komponent dotacji, Instrument będzie finansowany z dodatkowych zasobów zaproponowanych w dziale 6 wieloletnich ram finansowych (WRF) jako część śródkresowej rewizji WRF. W zmianie rozporządzenia w sprawie WRF przewiduje się dodatkową kwotę 2 mld EUR udostępnioną w ramach działu 6 na pomoc dla Bałkanów Zachodnich.

Pożyczki będą przewidziane we wspólnym funduszu rezerw przy wskaźniku zasilenia rezerw wynoszącym 9 %, a zasilenie rezerw zostanie sfinansowane z kwoty 2 mld EUR zaproponowanej w ramach śródkresowej rewizji WRF, która to kwota będzie stanowić pulę środków finansowych tego Instrumentu.

1,5 % komponentu bezzwrotnego wsparcia (30 mln EUR) zostanie przeznaczony na wydatki na pomoc techniczną i administracyjną związane z zarządzaniem Instrumentem, w tym z monitorowaniem, komunikacją, audytem i oceną.

Pozostała część bezzwrotnego wsparcia, jak również komponent pożyczek zostaną przydzielone na podstawie wzoru przedstawionego w załączniku I, łączącego udział ludności beneficjenta w całkowitej liczbie ludności regionu Bałkanów Zachodnich oraz średni PKB na mieszkańca tego regionu w stosunku do PKB na mieszkańca danego beneficjenta, przy czym waga obu wskaźników wynosi odpowiednio 60 % i 40 %.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• Wdrażanie, monitorowanie, ocena i sprawozdawczość

Rozporządzenie określa szczegółowe przepisy dotyczące wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i oceny.

Wdrażanie w ramach Instrumentu odbywa się zgodnie z formami i metodami wdrażania określonych w rozporządzeniu finansowym.

Komisja stale będzie monitorować wdrażanie Instrumentu. Przy pełnym poszanowaniu Traktatów służby Komisji będą współpracować z Europejską Służbą Działań Zewnętrznych (ESDZ) w kontekście wdrażania Instrumentu, aby zapewnić spójność działań zewnętrznych Unii. W odniesieniu do Serbii i Kosowa Wysoki Przedstawiciel Unii Europejskiej do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa/Wiceprzewodniczący Komisji, pełniący funkcję mediatora dialogu dotyczącego normalizacji stosunków między Serbią a Kosowem, przedstawi swoją ocenę.

Beneficjenci powinni wdrożyć system monitorowania oparty na kryteriach określonych przez Komisję i oczekuje się od beneficjentów, że będą co roku składać Komisji sprawozdania z realizacji ich programów reform. Obejmie to sprawozdawczość na temat osiągnięcia i postępów w osiągnięciu celów określonych w programach reform, usprawnienia ich systemów kontroli wewnętrznej, wykonania budżetu oraz wszelkich kwot nienależnie wypłaconych lub niewłaściwie wykorzystanych, a ostatecznie odzyskanych przez UE.

Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i komitetowi, o którym mowa w art. 27 rozporządzenia, roczną ocenę wykorzystania środków finansowych przekazanych w ramach Instrumentu.

Komisja przeprowadzi również ocenę ex post rozporządzenia.

• Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku

Rozporządzenie to ustanawia Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich.

Rozdział I (Przepisy ogólne) obejmuje przedmiot Instrumentu (art. 1), definicje (art. 2), ogólne i szczegółowe cele Instrumentu (art. 3), zasady ogólne (art. 4) oraz warunki wstępne przyznania wsparcia (art. 5).

Rozdział II określa sposoby finansowania i wdrażania Instrumentu. W art. 6 określa się (i) pulę środków finansowych Instrumentu w formie bezzwrotnego wsparcia finansowego oraz w formie pomocy technicznej i administracyjnej; oraz (ii) wsparcie w formie pożyczek. W art. 7 wyszczególnia się formy wdrażania Instrumentu, tj. zarządzanie bezpośrednie i pośrednie zgodnie z rozporządzeniem finansowym. W art. 8 określa się zasady

kwalifikowalności i pochodzenia mające zastosowanie do Instrumentu, a jednocześnie artykuł ten stanowi, że zasady w procedurach wyboru mogą zostać ograniczone ze względu na charakter działania lub gdy działanie ma wpływ na bezpieczeństwo i porządek publiczny. Art. 9 poświęcony jest umowie dotyczącej Instrumentu, która ma zostać podpisana między Komisją a beneficjentami, zawierającej przede wszystkim postanowienia dotyczące audytu i kontroli oraz obowiązków i warunków w zakresie wypłaty płatności. Rezerwy na przeniesienia, roczne raty i środki na zobowiązania ujęto w art. 10.

Rozdział III (programy reform) określa szczegółowe wymagania i podstawy formułowania programów reform (art. 11) oraz ogólne zasady finansowania, w tym warunki w zakresie wypłaty płatności (art. 12). W art. 13 przedstawia się programy reform, które beneficjenci mają przedłożyć, procedurę ich przedłożenia oraz elementy, jakie programy reform powinny zawierać, w tym reformy i obszary inwestycji objęte finansowaniem ze środków Instrumentu oraz systemy zapobiegania nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów, wykrywania oraz eliminowania tych zjawisk w trakcie wykorzystywania funduszy zapewnianych w ramach Instrumentu.

Komisja przystąpi do oceny programów reform według kryteriów określonych w art. 14 i przyjmie decyzję wykonawczą opisaną w art. 15, określającą między innymi orientacyjną kwotę wsparcia w formie pożyczki do wypłacenia po zadowalającym spełnieniu warunków płatności, termin ich spełnienia oraz płatności zaliczkowe, do których beneficjenci będą się kwalifikować. Art. 16 przewiduje możliwość złożenia przez Komisję lub beneficjenta wniosku dotyczącego zmiany programu reform.

Art. 17 obejmuje umowy pożyczki, które mają zostać zawarte między Komisją a każdym beneficjentem, oraz zasady regulujące zaciąganie pożyczek przez Komisję na rynkach, podczas gdy art. 18 określa wskaźnik zasilenia rezerw i procedurę jego przeglądu. W art. 19 przewiduje się mechanizm finansowania inwestycji w ramach Instrumentu za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.

Zasady wypłaty płatności zaliczkowych na rzecz beneficjentów, z zastrzeżeniem spełnienia warunku wstępnego opisanego w art. 5, określa art. 20. W art. 21 szczegółowo opisuje się procedurę wypłat po spełnieniu zarówno warunków ogólnych dotyczących stabilności makrofinansowej, należytego zarządzania finansami publicznymi, przejrzystości i nadzoru nad budżetem, jak i warunków płatności określonych w programach reform.

Płatności będą realizowane co pół roku po przedłożeniu przez beneficjenta wniosku o uruchomienie środków finansowych wykazującego zadowalający stopień spełnienia odpowiednich warunków w płatności w formie etapów jakościowych i ilościowych, które należy osiągnąć. W przypadku negatywnej oceny Komisji część kwoty odpowiadająca niespełnionym warunkom płatności zostanie wstrzymana. Wstrzymane kwoty zostaną uruchomione dopiero wtedy, gdy beneficjent należycie uzasadni, w kolejnym wniosku o uruchomienie środków finansowych, że powziął niezbędne środki, aby zapewnić spełnienie w zadowalającym stopniu odpowiednich warunków płatności. W przeciwnym razie Komisja może rozdystrybuować kwoty wśród innych beneficjentów. Artykuł ten stanowi również, że żadna kwota nie będzie wypłacana w przypadku etapów jakościowych lub ilościowych, które nie zostaną osiągnięte do 31 grudnia 2028 r., a jednocześnie upoważnia się w nim Komisję do zmniejszenia kwot w przypadku naruszenia interesów finansowych Unii lub w przypadku poważnego naruszenia przez beneficjentów obowiązku wynikającego z umów zawartych w ramach Instrumentu.

Rozdział IV (Ochrona interesów finansowych Unii) określa przepisy, których Komisja i beneficjenci muszą przestrzegać, aby zapewnić skuteczną kontrolę nad wdrażaniem Instrumentu. W art. 22 wyszczególnia się obowiązki, które mają znaleźć odzwierciedlenie w Instrumencie i umowach pożyczki i które będą obejmować odpowiednie środki w celu zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i nieprawidłowościom mającym wpływ na interesy finansowe Unii oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk, unikania podwójnego finansowania i podejmowania działań prawnych, aby odzyskać środki, gdy zostały one sprzeniewierzone, a także obejmować gromadzenie odpowiednich danych na temat odbiorców środków w ramach Instrumentu oraz prawa przyznawane – w stosownych przypadkach – Komisji, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i Prokuraturze Europejskiej (EPPO). Artykuł ten uprawnia również Komisję do zmniejszenia lub odzyskania kwot w przypadku naruszenia interesów finansowych Unii lub w przypadku poważnego naruszenia przez beneficjentów obowiązku wynikającego z umów zawartych w ramach Instrumentu. W art. 23 określa się przepisy dotyczące systemów kontroli wewnętrznej beneficjentów.

Rozdział V (Monitorowanie, sprawozdawczość i ocena) obejmuje przepisy dotyczące określania wskaźników i ram wyników wykorzystywanych w monitorowaniu i ocenie (art. 24) oraz przewiduje ocenę *ex post* Instrumentu (art. 25).

W rozdziale VI (Przepisy końcowe) określa się wykonywanie przekazanych uprawnień w odniesieniu do wskaźnika zasilenia rezerw (art. 26), procedurę komitetową (art. 27), przepisy dotyczące informacji, komunikacji i jawności (art. 28) oraz wejście w życie (art. 29).

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na
Bałkanach Zachodnich**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 212 oraz art. 322 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Trybunału Obrachunkowego,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wsparcie starań na rzecz zreformowania systemów politycznych, prawnych i gospodarczych partnerów Unii z Bałkanów Zachodnich² z myślą o ich przyszłym członkostwie w Unii leży we wspólnym interesie Unii i tych partnerów. Perspektywa członkostwa w Unii ma potężny transformacyjny wpływ i prowadzi do pozytywnych przemian demokratycznych, politycznych, gospodarczych i społecznych.
- (2) Istnieje potrzeba przedstawienia niektórych korzyści wynikających z członkostwa w Unii przed przystąpieniem. Głównym elementem tych korzyści jest konwergencja gospodarcza. Obecnie konwergencja Bałkanów Zachodnich pod względem PKB na mieszkańca wyrażonego w standardach siły nabywczej utrzymuje się na niskim poziomie wynoszącym 30–50 % średniej unijnej i nie rośnie wystarczająco szybko.
- (3) Aby zmniejszyć te różnice, Komisja Europejska przyjęła komunikat w sprawie planu wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich opartego na czterech filarach: a) zwiększeniu integracji z jednolitym rynkiem UE; b) zwiększeniu regionalnej integracji gospodarczej – z uwzględnieniem przepisów i norm UE – przez pełne wdrożenie istniejącego planu działania na rzecz wspólnego rynku regionalnego; c) pogłębieniu reform mających na celu przyspieszenie wzrostu gospodarczego w regionie, promowanie konwergencji gospodarczej i poprawę stabilności regionalnej; oraz d) ustanowieniu nowego instrumentu finansowego: Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich.

---

² Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Kosowo*, Macedonia Północna i Serbia.

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

- (4) Realizacja tego planu wzrostu gospodarczego wymaga zwiększenia finansowania w ramach specjalnego nowego instrumentu finansowego – Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego – aby pomóc regionowi we wdrażaniu reform sprzyjających wzrostowi gospodarczemu, integracji regionalnej i wspólnego rynku regionalnego.
- (5) Aby osiągnąć te cele, należy położyć szczególny nacisk na obszary inwestycji, które mogą pełnić funkcję kluczowych czynników stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy: łączalność, w tym transport, energię, transformację ekologiczną i cyfrową, edukację i rozwój umiejętności.
- (6) Infrastruktura transportowa ma zasadnicze znaczenie dla poprawy łączalności między partnerami z Bałkanów Zachodnich i z UE. Powinna ona przyczynić się do integracji tego regionu z Unią. We wniosku dotyczącym przeglądu ram transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T) Komisja uwzględniła nowy korytarz przechodzący przez region Bałkanów Zachodnich (śródlądowy korytarz wschód–zachód). Sieć TEN-T powinna stanowić punkt odniesienia dla finansowania infrastruktury transportowej w regionie.
- (7) Instrument powinien wspierać inwestycje i reformy promujące dążenie beneficjentów do cyfrowej transformacji gospodarki i społeczeństwa zgodnie z wizją UE na 2030 r. przedstawioną w komunikacie Komisji „Cyfrowy kompas na 2030 r.: europejska droga w cyfrowej dekadzie”³. Powinien ułatwiać im osiągnięcie celów ogólnych i cyfrowych w odniesieniu do Unii. Jak podkreśliła Komisja w komunikacie z 15 czerwca 2023 r.⁴, zestaw narzędzi na potrzeby cyberbezpieczeństwa sieci 5G powinien stanowić punkt odniesienia dla finansowania unijnego, aby zapewnić bezpieczeństwo, odporność i ochronę integralności infrastruktury cyfrowej w regionie.
- (8) Wsparcie unijne w ramach Instrumentu nie powinno zastępować wsparcia dwustronnego udzielanego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529⁵, koncentrującego się na przygotowaniu beneficjentów do członkostwa w Unii, ale je uzupełniać i dopełniać, wykorzystując w miarę możliwości istniejące mechanizmy i struktury. Podejście to powinno opierać się na istniejącej metodyce rozszerzenia, szczególnie na zmienionej metodyce z 2020 r.⁶, oraz na Planie gospodarczo-inwestycyjnym⁷ z tego samego roku.
- (9) Wsparcia w ramach Instrumentu należy udzielać na potrzeby osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych, na podstawie ustalonych kryteriów opatrzonych jasnymi warunkami płatności. Ogólnym celem Instrumentu powinno być przyspieszenie regionalnej integracji gospodarczej, stopniowej integracji z jednolitym rynkiem Unii, konwergencji społeczno-gospodarczej gospodarek Bałkanów Zachodnich oraz dostosowania do przepisów, zasad, norm, polityk i praktyk Unii z myślą o członkostwie w Unii. Instrument powinien również przyczynić się do przyspieszenia

---

³ COM(2021) 118 final.

⁴ „Wdrożenie zestawu narzędzi na potrzeby cyberbezpieczeństwa sieci 5G”, COM(2023) 4049 final.

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) (Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>).

⁶ COM(2022) 57 final.

⁷ COM(2020) 641 final.

reform związanych z kwestiami podstawowymi dotyczącymi procesu rozszerzenia, w tym praworządności, kontroli zamówień publicznych i pomocy państwa, zarządzania finansami publicznymi i walki z korupcją. Cele te należy osiągać we wzajemnie uzupełniający się sposób.

- (10) Instrument powinien propagować zasady skuteczności pomocy rozwojowej, z poszanowaniem dodatkowości w stosunku do wsparcia udzielanego w ramach innych programów i instrumentów unijnych oraz mając na uwadze unikanie powielania pomocy udzielanej na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz innej pomocy udzielanej przez Unię, państwa członkowskie, państwa trzecie, organizacje i podmioty wielostronne i regionalne.
- (11) Instrument powinien zapewniać spójność z ogólnymi celami działań zewnętrznych Unii określonymi w art. 21 Traktatu o Unii Europejskiej, w tym z poszanowaniem praw podstawowych zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, i wspierać osiągnięcie tych celów. Zapewni zwłaszcza ochronę i propagowanie praw człowieka oraz praworządności.
- (12) Działania w ramach Instrumentu powinny wspierać postępy w osiąganiu celów zrównoważonego rozwoju, celów porozumienia paryskiego i Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej i Konwencji ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia, nie powinien zaś przyczyniać się do degradacji środowiska ani szkodzić środowisku lub klimatowi. Środki finansowane w ramach Instrumentu powinny być zgodne z krajowymi planami beneficjentów w dziedzinie energii i klimatu, ich ustalonym na poziomie krajowym wkładem i ambitnym celem osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Instrument powinien również przyczyniać się do działania na rzecz łagodzenia zmiany klimatu i do zdolności do przystosowywania się do negatywnych skutków zmiany klimatu i podnoszenia odporności na zmianę klimatu.
- (13) We wdrażaniu niniejszego rozporządzenia należy kierować się zasadami równości i niedyskryminacji, opracowanymi w strategiach Unii równości. Należy przy tym wspierać równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet oraz dążyć do ochrony i promowania praw kobiet i dziewcząt zgodnie z unijnymi planami działania w sprawie równości płci oraz odpowiednimi konkluzjami Rady i konwencjami międzynarodowymi. Wdrażanie Instrumentu powinno być zgodne z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i zapewniać dostępność inwestycji i pomocy technicznej.
- (14) Niniejsze rozporządzenie powinno wspierać zielony program działań dla Bałkanów Zachodnich⁸ przez wzmocnienie ochrony środowiska, przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i zwiększenie odporności na nią oraz przyspieszanie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną.
- (15) Odzwierciedlając Europejski Zielony Ład jako strategię Europy na rzecz zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz znaczenie osiągnięcia celów w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z porozumienia międzyinstytucjonalnego, Instrument powinien przyczyniać się do

---

⁸ SWD(2020)223 final z 6.10.2020.

osiągnięcia ogólnego celu zakładającego, że 30 % wydatków budżetowych Unii zostanie przeznaczonych na wspieranie celów klimatycznych oraz że 7,5 % budżetu w 2024 r. oraz 10 % w 2026 r. i 2027 r. będą stanowiły wydatki związane z różnorodnością biologiczną. Co najmniej 37 % bezzwrotnego wsparcia finansowego przekazywanego za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich powinno być przeznaczane na cele klimatyczne. Instrument powinien wspierać działania, które są w pełni zgodne z normami i priorytetami Unii w zakresie klimatu i środowiska oraz zasadą „nie czyń poważnych szkód” w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) 2020/852⁹.

- (16) Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi i beneficjentami, powinna przyczyniać się do realizacji zobowiązań na rzecz większej przejrzystości i rozliczalności w dziedzinie udzielania pomocy, w tym przez wdrażanie odpowiednich systemów kontroli wewnętrznej i polityki zwalczania nadużyć finansowych. Wsparcie w ramach Instrumentu powinno być udostępniane z zastrzeżeniem warunków wstępnych, zgodnie z którymi każdy z beneficjentów ma nadal respektować i utrzymywać skuteczne mechanizmy demokratyczne i swoje instytucje, między innymi wielopartyjny system parlamentarny i praworządność, oraz gwarantować poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Kolejnym warunkiem wstępnym powinno być konstruktywne zaangażowanie Serbii i Kosowa w normalizację ich stosunków z myślą o pełnej realizacji wszystkich ich zobowiązań wynikających z Porozumienia w sprawie ścieżki normalizacji stosunków i z załącznika wykonawczego do tego porozumienia, a także z wszelkich dotychczasowych porozumień wypracowanych w ramach dialogu, jak również podjęcie przez Serbię i Kosowo negocjacji dotyczących kompleksowego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków.
- (17) Całkowita maksymalna kwota wsparcia unijnego przeznaczona na Instrument powinna wynosić 6 mld EUR w cenach bieżących na lata 2024–2027, z czego 2 mld EUR w formie bezzwrotnego wsparcia, a 4 mld EUR w formie preferencyjnych pożyczek na pomoc finansową udzielonych przez Unię i finansowanych z kwoty 2 mld EUR. Co najmniej połowę całkowitej kwoty należy przydzielić za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, w tym całą kwotę bezzwrotnego wsparcia, pomniejszoną o 1,5 % pomocy technicznej i kwoty niezbędne do zasilania rezerw na pożyczki.
- (18) W niniejszym rozporządzeniu określono pulę środków finansowych na cały czas trwania tego Instrumentu, która podczas corocznej procedury budżetowej ma stanowić dla Parlamentu Europejskiego i Rady główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 18 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami, a także nowych zasobów własnych, w tym planu działania na rzecz wprowadzenia nowych zasobów własnych.
- (19) Na zasadzie odstępstwa od art. 31 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia (UE) 2021/947 zobowiązania finansowe z tytułu pożyczek udzielanych w ramach tego Instrumentu

---

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088, Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13.

nie powinny być wspierane z gwarancji na działania zewnętrzne. Wsparcie w formie pożyczek w ramach tego Instrumentu powinno stanowić pomoc finansową w rozumieniu art. 220 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046. Szacunkową kwotę finansowania dla każdego beneficjenta należy obliczać na podstawie wzoru przedstawionego w załączniku I, łączącego udział ludności beneficjenta w całkowitej liczbie ludności regionu Bałkanów Zachodnich oraz średni PKB na mieszkańca tego regionu w stosunku do PKB na mieszkańca danego beneficjenta, przy czym waga obu wskaźników wynosi odpowiednio 60 % i 40 %. Jeżeli warunki płatności w odniesieniu do uruchomienia środków finansowych nie są spełnione, Komisja może rozdystrybuować część lub całość tej kwoty wśród innych beneficjentów.

- (20) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie powinny mieć horyzontalne przepisy finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Zasady te są ustanowione w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046¹⁰ i określają przede wszystkim procedurę uchwalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, zamówień, zarządzania pośredniego, pomocy finansowej, działań łączonych i zwrotu kosztów ekspertom zewnętrznym oraz przewidują kontrolę odpowiedzialności podmiotów upoważnionych do działań finansowych.
- (21) Ograniczenia kwalifikowalności w procedurach udzielania zamówień w ramach Instrumentu powinny być dozwolone ze względu na szczególny charakter działalności lub gdy działalność ma wpływ na bezpieczeństwo lub porządek publiczny.
- (22) Aby skutecznie wdrożyć Instrument, w tym ułatwić integrację beneficjentów z Bałkanów Zachodnich z europejskimi łańcuchami wartości, wszystkie dostawy i materiały finansowane i zamawiane w ramach tego Instrumentu powinny pochodzić z państw członkowskich, beneficjentów, umawiających się stron Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz państw objętych zakresem załącznika I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947¹¹ i załącznika I do rozporządzenia (UE) 2021/1529 oraz państw, dla których Komisja ustanowiła wzajemny dostęp do pomocy zewnętrznej na terytorium beneficjentów, chyba że dostawy i materiały nie mogą być pozyskane na rozsądnych warunkach w żadnym z tych państw.
- (23) Przy poszanowaniu zasady jednoroczności budżetu Unii należy zapewnić możliwość zastosowania mechanizmów elastyczności zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046 w ramach innych obszarów polityki, w tym w odniesieniu do przeniesień i ponownego przydzielania środków, aby zadbać o wydajne wykorzystanie unijnych

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/20 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

środków, maksymalnie zwiększając w ten sposób pulę środków finansowych Unii dostępnych w ramach Instrumentu.

- (24) Wdrażanie Instrumentu na rzecz Bałkanów Zachodnich powinno opierać się na spójnym i uporządkowanym pod względem priorytetów zbiorze ukierunkowanych reform i priorytetowych obszarów inwestycyjnych każdego beneficjenta z Bałkanów Zachodnich (programie reform), który to zbiór zapewni ramy pobudzania wzrostu społeczno-gospodarczego jasno sformułowane i dostosowane do wymogów przystąpienia do Unii. Program reform będzie służył jako nadrzędne ramy osiągnięcia celów tego Instrumentu.
- (25) Wypłata wsparcia unijnego powinna być uzależniona od spełnienia warunków płatności oraz od mierzalnych postępów w realizacji reform określonych w programach reform ocenionych i formalnie zatwierdzonych przez Komisję. Uruchomienie środków finansowych powinno być odpowiednio zorganizowane i odzwierciedlać cele Instrumentu.
- (26) Programy reform powinny obejmować ukierunkowane środki dotyczące reform oraz priorytetowe obszary inwestycji, wraz z warunkami płatności w formie etapów jakościowych i ilościowych, które wskazują na zadowalające postępy lub ukończenie realizacji tych środków, oraz orientacyjny harmonogram realizacji tych środków. Takie etapy należy zaplanować nie później niż do 31 sierpnia 2027 r., chociaż całkowite zakończenie środków, do których się odnoszą, może wykroczyć poza 2027 r., ale nie później niż do 31 grudnia 2028 r.
- (27) Programy reform powinny zawierać objaśnienie istniejącego na terytorium beneficjenta systemu skutecznego zapobiegania nieprawidłowościom, korupcji, nadużyciom finansowym i konfliktom interesów, a także wykrywania i eliminowania tych zjawisk podczas wykorzystywania funduszy w ramach Instrumentu, oraz ustalenia mające na celu unikanie podwójnego finansowania w ramach Instrumentu i innych programów unijnych, jak również podwójnego finansowania przez innych darczyńców.
- (28) Środki w ramach programów reform powinny, w stosownych przypadkach, przyczyniać się do poprawy skutecznego systemu zarządzania finansami publicznymi i ich kontroli, zwalczania korupcji, nadużyć finansowych i przestępczości zorganizowanej oraz do skutecznego systemu kontroli pomocy państwa, mającego na celu zapewnienie sprawiedliwych warunków wszystkim przedsiębiorstwom. Takie środki beneficjenci powinni wdrożyć w orientacyjnym terminie, który można ustalić, w zależności od poszczególnych środków, na wczesnym etapie wdrażania Instrumentu.
- (29) Komisja powinna ocenić każdy program reform na podstawie wykazu kryteriów określonych w niniejszym rozporządzeniu. W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do zatwierdzania tych programów reform. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011¹². Komisja należycie uwzględni decyzję Rady 2010/427/UE i rolę ESDZ

¹²

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie

w stosownych przypadkach, a zwłaszcza podczas monitorowania, czy spełniono warunek wstępny przyznania wsparcia unijnego.

- (30) Decyzja wykonawcza Komisji, o której mowa w niniejszym rozporządzeniu, powinna jednocześnie stanowić program prac w rozumieniu art. 110 ust. 2 rozporządzenia finansowego w odniesieniu do kwoty bezzwrotnego wsparcia finansowego na mocy niniejszego rozporządzenia.
- (31) Biorąc pod uwagę potrzebę elastyczności we wdrażaniu Instrumentu, beneficjenci powinni mieć możliwość zwrócenia się do Komisji z uzasadnionym wnioskiem o zmianę decyzji wykonawczej, w przypadku gdy z powodu obiektywnych okoliczności program reform, w tym odpowiednie warunki płatności, nie jest już, częściowo lub całkowicie, możliwy do osiągnięcia. Beneficjent powinien mieć również możliwość złożenia uzasadnionego wniosku o zmianę programu reform, w tym w stosownych przypadkach przez zaproponowanie aneksów.
- (32) Komisja powinna mieć możliwość zmiany decyzji wykonawczej, w szczególności w celu uwzględnienia zmiany dostępnych kwot.
- (33) W przypadku redystrybucji wsparcia w ramach tego Instrumentu, która prowadziłaby do dodatkowego wsparcia dla beneficjenta, beneficjent ten powinien przedłożyć zmieniony program reform wraz z dodatkowymi środkami, które należy zrealizować.
- (34) Z każdym beneficjentem należy zawrzeć umowę dotyczącą Instrumentu w celu ustanowienia zasad współpracy finansowej między Unią a beneficjentem oraz określenia niezbędnych mechanizmów związanych z kontrolą, nadzorem, monitorowaniem, oceną, sprawozdawczością i audytem w zakresie finansowania unijnego w ramach Instrumentu, przepisów dotyczących podatków, ceł i opłat oraz środków mających na celu zapobieganie nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz ich wykrywanie, prowadzenie postępowań w sprawie tych zjawisk i ich eliminowanie. W związku z tym należy również zawrzeć z każdym beneficjentem umowę pożyczki określające szczegółowe postanowienia dotyczące zarządzania finansowaniem udzielanym w formie pożyczek i jego wdrożeniem.
- (35) Wsparcie finansowe na rzecz programów reform powinno być możliwe w formie pożyczki. W kontekście potrzeb finansowania Bałkanów Zachodnich należy zorganizować pomoc finansową w ramach zróżnicowanej strategii finansowania, o której mowa w art. 220a rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 i ustanowionej tamże jako jednolita metoda finansowania, która ma zwiększyć płynność obligacji unijnych oraz atrakcyjność i opłacalność emisji unijnej.
- (36) Należy udzielić beneficjentom pożyczek na wysoce preferencyjnych warunkach na maksymalny okres 40 lat i nie rozpoczynać spłaty kwoty głównej przed 2034 r. Należy również wprowadzić odstępstwo od art. 220 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.

---

wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (37) Biorąc pod uwagę, że ryzyko finansowe związane ze wsparciem dla beneficjentów w formie pożyczek w ramach tego Instrumentu jest porównywalne z ryzykiem finansowym związanym z operacjami udzielania pożyczek na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/947, wskaźnik zasilenia rezerw na zobowiązania finansowe z tytułu pożyczek na podstawie niniejszego rozporządzenia powinien wynosić 9 %, zgodnie z art. 211 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, a finansowanie zasilenia rezerw powinno pochodzić z wynoszącej 2 mld EUR puli środków finansowych w ramach tego Instrumentu.
- (38) W celu zapewnienia, aby wskaźnik zasilenia rezerw pozostawał adekwatny do ryzyka finansowego, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmiany wskaźnika zasilenia rezerw. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa¹³. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (39) Aby zmaksymalizować efekt dźwigni, który wywołuje unijne wsparcie finansowe, w celu przyciągnięcia dodatkowych inwestycji oraz aby zapewnić kontrolę UE nad wydatkami, inwestycje infrastrukturalne wspierające programy reform powinny być realizowane za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich. Poszczególne projekty lub programy należy przedkładać radzie operacyjnej ds. ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich do zaopiniowania dopiero po spełnieniu odpowiednich warunków płatności określonych w programach reform. W przypadku niespełnienia w ciągu jednego roku odpowiednich warunków płatności na inwestycje Komisja może dokonać redystrybucji finansowania inwestycyjnego w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich między pozostałych beneficjentów.
- (40) Aby zapewnić beneficjentom dostęp do wystarczającego finansowania początkowego na realizację pierwszych reform, każdy beneficjent powinien mieć dostęp do maksymalnie 7 % całkowitej kwoty pomocy finansowej przewidzianej w ramach tego Instrumentu w formie płatności zaliczkowych, z zastrzeżeniem dostępności środków i przestrzegania warunków wstępnych wsparcia w ramach Instrumentu.
- (41) Należy zagwarantować zarówno elastyczność, jak i możliwość programowania w udzielaniu wsparcia unijnego dla beneficjentów z Bałkanów Zachodnich. W tym celu środki finansowe w ramach Instrumentu należy uruchamiać zgodnie z ustalonym harmonogramem półrocznym, z zastrzeżeniem dostępności finansowania, na podstawie wniosku o płatność złożonego przez beneficjentów i po weryfikacji przez Komisję zadowalającego spełnienia obu ogólnych warunków związanych ze stabilnością makrofinansową, należytym zarządzaniem finansami publicznymi, przejrzystością i nadzorem nad budżetem oraz odpowiednich warunków płatności.

¹³

Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

W przypadku gdy warunek płatności nie zostanie spełniony zgodnie z orientacyjnym harmonogramem określonym w decyzji zatwierdzającej program reform, Komisja może wstrzymać część lub całość środków finansowych odpowiadających temu warunkowi. Wypłata odpowiednich wstrzymanych środków finansowych może nastąpić w kolejnym terminie uruchomienia środków finansowych i do dwunastu miesięcy po pierwotnym terminie określonym w orientacyjnym harmonogramie, z zastrzeżeniem spełnienia warunków płatności. W pierwszym roku wdrażania termin ten należy wydłużyć do 24 miesięcy od pierwotnej negatywnej oceny.

- (42) Na zasadzie odstępstwa od art. 116 ust. 2 i 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 należy ustalić termin płatności wkładów do budżetów państw, począwszy od daty przekazania beneficjentowi decyzji zatwierdzającej wypłatę, i wykluczyć płatność odsetek za zwłokę przez Komisję na rzecz beneficjenta.
- (43) W ramach unijnych środków ograniczających przyjętych na podstawie art. 29 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 215 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) środki finansowe ani zasoby gospodarcze nie mogą być udostępniane, bezpośrednio lub pośrednio, dla lub na rzecz wyznaczonych osób prawnych, podmiotów lub organów. Takie wyznaczone podmioty oraz podmioty będące ich własnością lub przez nie kontrolowane nie mogą być zatem wspierane z Instrumentu.
- (44) Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013¹⁴ oraz rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95¹⁵, (Euratom, WE) nr 2185/96¹⁶ i (UE) 2017/1939¹⁷ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, z uwzględnieniem środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i podwójnemu finansowaniu, wykrywania i eliminowania tych zjawisk oraz prowadzenia postępowań w ich sprawie, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych.
- (45) W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) powinien mieć możliwość prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycie

---

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁵ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹⁶ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹⁷ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii.

- (46) Zgodnie z art. 129 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 należy przyznać niezbędne prawa i dostęp Komisji, OLAF-owi, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w stosownych przypadkach, EPPO, w tym ze strony osób trzecich zaangażowanych we wdrażanie środków finansowych Unii.
- (47) Komisja powinna zapewnić skuteczną ochronę interesów finansowych Unii w ramach Instrumentu. Jednocześnie, biorąc pod uwagę długą historię pomocy finansowej udzielanej beneficjentom z Bałkanów Zachodnich również w ramach zarządzania pośredniego oraz biorąc pod uwagę ich stopniowe dostosowywanie się do unijnych norm i praktyk kontroli wewnętrznej, Komisja może w dużym stopniu polegać na funkcjonowaniu krajowych systemów kontroli wewnętrznej i zapobiegania nadużyciom finansowym. W szczególności należy niezwłocznie informować Komisję i OLAF o wszystkich podejrzewanych przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów, które mogą wpłynąć na wykorzystanie środków finansowych w ramach Instrumentu.
- (48) Beneficjenci powinni ponadto niezwłocznie zgłosić Komisji nieprawidłowości, w tym nadużycia finansowe, będące przedmiotem wstępnych ustaleń w postępowaniach administracyjnych lub sądowych, oraz regularnie informować ją o przebiegu postępowań administracyjnych i sądowych. W celu zbliżenia do dobrych praktyk w państwach członkowskich, zgłaszanie to powinno odbywać się za pomocą środków elektronicznych ustanowionych przez Komisję, przy użyciu systemu zarządzania nieprawidłowościami.
- (49) Każdy beneficjent powinien ustanowić system monitorowania służący do sporządzania półrocznego sprawozdania na temat spełnienia warunków płatności określonych w programie, towarzyszącego półrocznemu wnioskowi o uruchomienie środków finansowych. Beneficjent powinien gromadzić dane i informacje umożliwiające zapobieganie nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów w odniesieniu do środków wspieranych przez Instrument, a także wykrywanie i eliminowanie tych zjawisk, oraz zapewniać dostęp do tych danych i informacji.
- (50) Komisja powinna zapewnić jasne mechanizmy monitorowania i oceny w celu umożliwienia skutecznej rozliczalności i przejrzystości przy wykonywaniu budżetu Unii, a także skutecznej oceny postępów w osiągnięciu celów niniejszego rozporządzenia.
- (51) Komisja powinna przedstawiać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i komitetowi, o którym mowa w niniejszym rozporządzeniu, roczne sprawozdanie z postępów we wdrożeniu rozporządzenia i Instrumentu.
- (52) Komisja powinna przeprowadzić ocenę Instrumentu po jego zakończeniu.
- (53) Należy zwiększyć zdolności beneficjentów w zakresie komunikacji, by zapewnić silne i pluralistyczne media oraz poparcie opinii publicznej dla unijnych wartości oraz korzyści i obowiązków wynikających z potencjalnego członkostwa w Unii, a także ich zrozumienie, zwalczając jednocześnie dezinformację i manipulację informacją. Należy również zapewnić widoczność finansowania unijnego.

- (54) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (55) Biorąc pod uwagę ambitne cele ogólne tego Instrumentu w krótkim okresie wdrażania, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich („Instrument”).

Określa ono cele Instrumentu, jego finansowanie, budżet na lata 2024–2027, formy finansowania unijnego w jego ramach oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.
2. Instrument zapewnia pomoc dla Bałkanów Zachodnich na rzecz przeprowadzenia reform społeczno-gospodarczych i inwestycji służących realizacji ich programów reform, jak określono w rozdziale III.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

1. „Beneficjent” oznacza którekolwiek z następujących państw: Albanie, Bośnię i Hercegowinę, Kosowo*, Czarnogórę, Macedonię Północną i Serbię.
2. „Pakiet rozszerzeniowy” oznacza coroczny komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE i towarzyszące mu dokumenty robocze służb Komisji.

---

* Użycie tej nazwy nie wpływa na stanowiska w sprawie statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 1244/1999 oraz z opinią Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Deklaracji niepodległości Kosowa.

3. „Umowa dotycząca Instrumentu” oznacza porozumienie zawarte między Komisją a beneficjentem określające zasady współpracy finansowej między beneficjentem a Komisją na podstawie niniejszego rozporządzenia. Porozumienie to stanowi umowę w sprawie finansowania w rozumieniu art. 114 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 w odniesieniu do funduszy na podstawie art. 6 ust. 2 lit. a).
4. „Umowa pożyczki” oznacza porozumienie zawarte między Komisją a beneficjentem określające warunki mające zastosowanie do wsparcia z Instrumentu.
5. „Programy reform” oznaczają kompleksowy pakiet stanowiący spójny i uporządkowany pod względem priorytetów zbiór ukierunkowanych reform i priorytetowych obszarów inwestycji każdego beneficjenta, w tym warunków płatności wskazujących na zadowalające postępy lub ukończenie realizacji tych środków, oraz orientacyjny harmonogram realizacji tych środków.
6. „Środki” oznaczają reformy i inwestycje w ramach programów reform zgodnie z rozdziałem III.
7. „Warunki płatności” oznaczają warunki uruchomienia środków finansowych mające formę obserwowalnych i mierzalnych etapów jakościowych lub ilościowych, które beneficjenci mają realizować i które są określone w programach reform zgodnie z rozdziałem III jako warunki uruchomienia środków finansowych.
8. „Działanie łączone” oznacza działanie wspierane z budżetu Unii, łączące bezzwrotne formy wsparcia z budżetu Unii ze zwrotnymi formami wsparcia zapewnianymi przez instytucję finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, lub z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów.

Artykuł 3 *Cele Instrumentu*

1. Cele ogólne Instrumentu to:
  - a) przyspieszenie regionalnej integracji gospodarczej i stopniowej integracji z jednolitym rynkiem Unii;
  - b) przyspieszenie konwergencji społeczno-gospodarczej gospodarek beneficjentów z Unią;
  - c) przyspieszenie dostosowania do wartości, przepisów, zasad, norm, polityk i praktyk Unii z myślą o członkostwie w Unii.
2. Cele szczegółowe Instrumentu obejmują:
  - a) przyspieszenie transformacji beneficjentów w zrównoważone gospodarki sprzyjające włączeniu społecznemu, zdolne do stawiania czoła presji konkurencyjnej jednolitego rynku Unii, oraz w stabilne otoczenie inwestycyjne;
  - b) zwiększenie regionalnej integracji gospodarczej, w szczególności dzięki postępom w tworzeniu wspólnego rynku regionalnego;

- c) zwiększenie integracji gospodarczej beneficjentów z jednolitym rynkiem Unii;
- d) wspieranie regionalnej integracji gospodarczej i ściślejszej integracji z jednolitym rynkiem UE dzięki poprawie łączalności w regionie zgodnie z sieciami transeuropejskimi;
- e) przyspieszenie transformacji ekologicznej zgodnie z Zielonym programem działań dla Bałkanów Zachodnich z 2020 r. i z uwzględnieniem wszystkich sektorów gospodarki, w szczególności energii, w tym przejście na zdekarbonizowaną gospodarkę o obiegu zamkniętym neutralną dla klimatu i odporną na jego zmianę;
- f) promowanie transformacji cyfrowej jako czynnika umożliwiającego zrównoważony rozwój i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu;
- g) pobudzenie innowacji, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieranie transformacji ekologicznej i cyfrowej;
- h) pobudzenie wysokiej jakości kształcenia, szkolenia, przekwalifikowywania i podnoszenia kwalifikacji oraz polityki zatrudnienia;
- i) dalsze uwypuklenie kwestii podstawowych dotyczących procesu rozszerzenia, w tym praworządności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, za pomocą promowania niezależnego sądownictwa, zwiększenia bezpieczeństwa, walki z oszustwami, korupcją, przestępczością zorganizowaną, praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, uchylaniem się od opodatkowania i oszustwami podatkowymi; zgodność z prawem międzynarodowym; wzmocnienie wolności mediów i wolności akademickiej oraz otoczenia sprzyjającego działalności społeczeństwa obywatelskiego; wspieranie dialogu społecznego; propagowanie równości płci, niedyskryminacji i tolerancji, zapewnienie i wzmocnienie poszanowania praw osób należących do mniejszości;
- j) poprawa skuteczności administracji publicznej i wspieranie przejrzystości, reform strukturalnych oraz dobrych rządów na wszystkich szczeblach, w tym w obszarze zarządzania finansami publicznymi oraz kontroli zamówień publicznych i pomocy państwa; wspieranie inicjatyw i organów zaangażowanych we wspieranie i egzekwowanie międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości na terytorium beneficjentów z Bałkanów Zachodnich.

Artykuł 4 *Zasady ogólne*

1. Współpraca w ramach Instrumentu, we wszystkich swoich formach, opiera się na następujących zasadach skuteczności pomocy rozwojowej i je propaguje: odpowiedzialność beneficjentów za priorytety w dziedzinie rozwoju, skoncentrowanie się na rezultatach, partnerstwa sprzyjające włączeniu społecznemu, przejrzystość i wzajemna rozliczalność. Współpraca opiera się na skutecznej i wydajnej alokacji zasobów i ich wykorzystywaniu.
2. Wsparcie z Instrumentu ma charakter dodatkowy w stosunku do wsparcia udzielanego w ramach innych programów i instrumentów unijnych. Działania

kwalifikujące się do finansowania na podstawie niniejszego rozporządzenia mogą otrzymywać wsparcie z innych programów i instrumentów unijnych, pod warunkiem że takie wsparcie nie pokrywa tych samych kosztów.

3. Aby promować komplementarność i skuteczność swoich działań, Komisja i państwa członkowskie współpracują i dążą do tego, by nie powielać pomocy udzielanej na podstawie niniejszego rozporządzenia i innej pomocy udzielanej przez Unię, państwa członkowskie, państwa trzecie, organizacje i podmioty wielostronne i regionalne, takie jak organizacje międzynarodowe i odpowiednie międzynarodowe instytucje finansowe, agencje i darczyńców spoza Unii, zgodnie z ustalonymi zasadami wzmacniania koordynacji operacyjnej w obszarze pomocy zewnętrznej, w tym przez usprawnioną koordynację z państwami członkowskimi na szczeblu lokalnym.
4. Działania w ramach Instrumentu uwzględniają kwestie łagodzenia skutków zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, różnorodności biologicznej i ochrony środowiska, praw człowieka, demokracji, równości płci oraz, w stosownych przypadkach, ograniczania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, a także wspierają postępy w osiąganiu celów zrównoważonego rozwoju, promując zintegrowane przedsięwzięcia mogące przynieść dodatkowe korzyści i przyczynić się do osiągania wielorakich celów w sposób spójny. W działaniach unika się aktywów osieroconych i kieruje się zasadami nieczynienia szkód i niepozostawiania nikogo w tyle, a także podejściem zakładającym uwzględnianie zrównoważoności, leżącym u podstaw Europejskiego Zielonego Ładu.
5. Beneficjenci i Komisja zapewniają, aby równość mężczyzn i kobiet oraz uwzględnianie aspektu i perspektywy płci brano pod uwagę i propagowano w całym procesie przygotowywania programów reform i wdrażania Instrumentu. Beneficjenci i Komisja podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkim formom dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Komisja będzie składać sprawozdania na temat tych środków w kontekście regularnej sprawozdawczości w ramach planów działania w sprawie równości płci.
6. Instrument nie wspiera działań ani środków, które są niezgodne z krajowymi planami beneficjentów w dziedzinie energii i klimatu, z ustalonym na poziomie krajowym wkładem beneficjentów na mocy porozumienia paryskiego i ambicjami osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. lub które sprzyjają inwestycjom w paliwa kopalne bądź powodują znaczące negatywne skutki dla środowiska lub klimatu.
7. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi i beneficjentami, przyczynia się do realizacji zobowiązań Unii na rzecz większej przejrzystości i rozliczalności w dziedzinie udzielania pomocy, w tym przez promowanie wdrażania i wzmacniania systemów kontroli wewnętrznej i polityki zwalczania nadużyć finansowych oraz przez udostępnianie za pośrednictwem internetowych baz danych informacji na temat wielkości i alokacji pomocy, a także zapewnia, by dane można było porównywać i publikować, aby można było mieć do nich łatwy dostęp oraz wymieniać się nimi.

Artykuł 5
Warunki wstępne przyznania wsparcia unijnego

1. Warunkami wstępnymi przyznania wsparcia w ramach Instrumentu jest dalsze utrzymanie i przestrzeganie przez beneficjentów skutecznych mechanizmów demokratycznych, między innymi wielopartyjnego systemu parlamentarnego i praworządności, a także zagwarantowanie poszanowania wszystkich zobowiązań w zakresie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Kolejnym warunkiem wstępnym jest konstruktywne zaangażowanie Serbii i Kosowa w normalizację ich stosunków z myślą o pełnej realizacji wszystkich zobowiązań wynikających z Porozumienia w sprawie ścieżki normalizacji stosunków i z załącznika wykonawczego do tego porozumienia, a także z wszelkich dotychczasowych porozumień wypracowanych w ramach dialogu, jak również podjęcie przez Serbię i Kosowo negocjacji dotyczących kompleksowego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków.
2. Komisja monitoruje spełnienie warunków wstępnych określonych w ust. 1 przed uruchomieniem środków finansowych na rzecz beneficjentów w ramach Instrumentu oraz przez cały okres wsparcia udzielanego w ramach Instrumentu, z należyтым uwzględnieniem najnowszego pakietu rozszerzeniowego. Komisja może przyjąć decyzję stwierdzającą, że niektóre z tych warunków wstępnych nie zostały spełnione, a w szczególności wstrzymać uruchomienie środków finansowych, o których mowa w art. 21, niezależnie od spełnienia warunków płatności, o których mowa w art. 16 ust. 3.

ROZDZIAŁ II

Finansowanie i wdrażanie

Artykuł 6
Budżet

1. Zasoby, które mają zostać udostępnione za pośrednictwem Instrumentu zgodnie z ust. 2 i 3, nie mogą przekroczyć 6 000 000 000 EUR w latach 2024–2027.
2. Pula środków finansowych na wdrażanie Instrumentu na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. wynosi 2 000 000 000 EUR, z czego:
  - a) 98,5 % w formie bezzwrotnego wsparcia finansowego dla beneficjentów na realizację programów reform;
  - b) 1,5 % na wydatki zgodnie z ust. 6.
3. Wsparcie w formie pożyczek jest dostępne w kwocie do 4 000 000 000 EUR na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2027 r. Kwota ta nie stanowi części kwoty gwarancji na działania zewnętrzne w rozumieniu art. 31 ust. 4 rozporządzenia nr 2021/947.

4. Komisja określa wstępną orientacyjną kwotę finansowania dostępnego dla każdego beneficjenta, zgodnie z metodyką określoną w załączniku I, w odpowiedniej decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 15, obliczoną na podstawie najnowszych dostępnych danych w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 29. Orientacyjne kwoty mogą zostać zmienione w trakcie realizacji zgodnie z zasadami określonymi w art. 21.
5. Zgodnie z art. 19 kwota środków finansowych udostępnionych na podstawie ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, o których mowa w art. 12 rozporządzenia (UE) 2021/1529¹⁸, wynosi co najmniej 50 % całkowitej kwoty określonej w ust. 1. Wkład ten obejmuje całą kwotę bezzwrotnego wsparcia finansowego, o którym mowa w ust. 2 lit. a) niniejszego artykułu, po odliczeniu kwoty rezerw.
6. Zasoby, o których mowa w ust. 2 lit. b), mogą być wykorzystywane na pomoc techniczną i administracyjną we wdrażaniu Instrumentu, taką jak działania w zakresie przygotowania, monitorowania, kontroli, audytu i oceny, które są niezbędne do zarządzania Instrumentem i osiągnięcia jego celów, w szczególności na badania, spotkania z ekspertami, szkolenia, konsultacje z władzami beneficjentów, konferencje, konsultacje z zainteresowanymi stronami, działalność informacyjną i komunikacyjną, w tym sprzyjające włączeniu społecznemu działania informacyjne i komunikację instytucjonalną dotyczącą priorytetów politycznych Unii, w zakresie, w jakim są one związane z celami niniejszego rozporządzenia, na wydatki związane z sieciami informatycznymi nastawionymi na przetwarzanie i wymianę informacji, instytucjonalnymi narzędziami informatycznymi, a także wszelkie inne wydatki ponoszone w siedzibie głównej i w delegaturach Unii w związku ze wsparciem administracyjnym i koordynacyjnym na potrzeby Instrumentu. Wydatki mogą ponadto obejmować również koszty innych działań wspierających, takich jak kontrola jakości i monitorowanie w terenie projektów lub programów, a także koszty wzajemnego doradztwa i ekspertów związane z oceną i realizacją reform i inwestycji.

Artykuł 7

Wdrażanie i formy finansowania unijnego

1. Instrument jest wdrażany zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046, w ramach zarządzania bezpośredniego albo zarządzania pośredniego z którymkolwiek z podmiotów, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE) 2018/1046.
2. Finansowanie unijne można przekazać w dowolnej formie określonej w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2018/1046, w szczególności w formie pomocy finansowej, dotacji, zamówień publicznych i działań łączonych.
3. W zależności od wymaganej zdolności operacyjnej i finansowej podmiotem, któremu powierzono wdrażanie działań łączonych, może być Europejski Bank Inwestycyjny lub Europejski Fundusz Inwestycyjny, wielostronna międzynarodowa instytucja finansowa taka jak Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju lub dwustronna

---

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), Dz.U. L 330 z 20.9.2021.

europiejska instytucja finansowa taka jak bank rozwoju. W miarę możliwości wdrażanie działań łączonych w ramach Instrumentu uzupełnia się dodatkowymi formami wsparcia finansowego ze strony państw członkowskich albo osób trzecich.

Artykuł 8

Zasady dotyczące kwalifikowalności osób i podmiotów, pochodzenia dostaw i materiałów oraz ograniczeń w ramach Instrumentu

1. Udział w procedurach udzielania zamówień i udzielania dotacji w związku z działaniami finansowanymi w ramach Instrumentu jest otwarty dla organizacji międzynarodowych i regionalnych oraz wszystkich osób fizycznych będących obywatelami następujących krajów oraz osób prawnych mających faktyczną siedzibę w jednym z nich:
  - a) państwa członkowskie, beneficjenci, umawiające się strony Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz państwa objęte zakresem załącznika I do rozporządzenia (UE) 2021/947 i załącznika I do rozporządzenia (UE) 2021/1529;
  - b) kraje, którym Komisja przyznaje dostęp do pomocy zewnętrznej na terytorium beneficjentów na zasadzie wzajemności.
2. Dostęp na zasadzie wzajemności, o którym mowa w ust. 1 lit. b), można przyznać na ograniczony okres o długości co najmniej jednego roku, pod warunkiem że dany kraj przyzna kwalifikowalność na równych warunkach podmiotom z Unii i krajom kwalifikującym się w ramach Instrumentu.

Komisja decyduje o przyznaniu dostępu na zasadzie wzajemności po odbyciu konsultacji z danym beneficjentem.
3. Wszystkie dostawy i materiały finansowane i zamawiane w ramach przedmiotowego Instrumentu muszą pochodzić z dowolnego kraju, o którym mowa w ust. 1 lit. a) i b), chyba że w żadnym z tych krajów nie można pozyskać dostaw i materiałów na rozsądnych warunkach. Ponadto zastosowanie mają zasady dotyczące ograniczeń określone w ust. 6.
4. Zasady kwalifikowalności określone w niniejszym artykule nie mają zastosowania – ani nie stwarzają ograniczeń pod względem obywatelstwa – w odniesieniu do osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę lub innego rodzaju legalnych umów przez kwalifikującego się wykonawcę lub, w stosownych przypadkach, podwykonawcę, z wyjątkiem przypadków gdy ograniczenia pod względem obywatelstwa opierają się na zasadach określonych w ust. 6.
5. W przypadku działań współfinansowanych przez podmiot lub wdrażanych w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z podmiotami, o których mowa w art. 62 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, zastosowanie mają również zasady tych podmiotów. Pozostaje to bez uszczerbku dla ograniczeń ustanowionych na podstawie ust. 6, które są należycie odzwierciedlone w umowach zawieranych z tymi podmiotami.

6. Zasady kwalifikowalności oraz pochodzenie dostaw i materiałów, o których mowa w ust. 1 i 3, a także obywatelstwo osób fizycznych, o których mowa w ust. 4, mogą zostać ograniczone w odniesieniu do obywatelstwa, położenia geograficznego lub charakteru podmiotów prawnych uczestniczących w postępowaniach o udzielenie zamówienia, jak również w odniesieniu do geograficznego pochodzenia dostaw i materiałów, w następujących przypadkach:
  - a) w przypadku gdy takie ograniczenia są wymagane ze względu na szczególny charakter lub cele działalności bądź konkretnego postępowania o udzielenie zamówienia lub gdy ograniczenia te są niezbędne do skutecznej realizacji działania;
  - b) w przypadku gdy działanie lub konkretne postępowania o udzielenie zamówienia mają wpływ na bezpieczeństwo lub porządek publiczny, szczególnie w odniesieniu do strategicznych aktywów i interesów Unii, jej państw członkowskich lub któregośkolwiek z beneficjentów, w tym na bezpieczeństwo, odporność i ochronę integralności infrastruktury cyfrowej (w tym infrastruktury sieci 5G), systemów łączności i informacji oraz powiązanych łańcuchów dostaw.
7. Oferentów, wnioskodawców i kandydatów z niekwalifikujących się krajów można uznać za spełniających kryteria kwalifikowalności w przypadkach wystąpienia nagłej konieczności lub gdy określone usługi nie są dostępne na rynkach danych krajów lub terytoriów, lub też w innych należycie uzasadnionych przypadkach, w których zastosowanie zasad kwalifikowalności uniemożliwiłoby lub nadmiernie utrudniłoby realizację działania.

Artykuł 9 *Umowa dotycząca Instrumentu*

1. Komisja zawiera z każdym beneficjentem umowę dotyczącą Instrumentu na potrzeby jego wdrażania określającą obowiązki beneficjentów i warunki płatności, jakie beneficjenci muszą spełnić, aby otrzymać finansowanie w ramach Instrumentu.
2. Umowę dotyczącą Instrumentu uzupełniają umowy pożyczki zgodnie z art. 17, określające szczegółowe postanowienia dotyczące zarządzania finansowaniem udzielanym w formie pożyczek i jego wdrażaniem.
3. Finansowanie przyznaje się beneficjentom dopiero po wejściu w życie odpowiednich umów dotyczących Instrumentu oraz mających zastosowanie umów pożyczki.
4. Umowa dotycząca Instrumentu i umowy pożyczki zawarte z każdym z beneficjentów oraz porozumienia zawarte z osobami lub podmiotami otrzymującymi środki finansowe Unii zapewniają, aby spełnione zostały obowiązki określone w art. 129 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.
5. Umowa dotycząca Instrumentu określa niezbędne szczegółowe postanowienia dotyczące:
  - a) zobowiązania beneficjentów do postępów w kierunku bardziej wydajnych i skutecznych systemów kontroli oraz do nasilenia walki z praniem pieniędzy,

finansowaniem terroryzmu, unikaniem opodatkowania, oszustwami podatkowymi lub uchylaniem się od opodatkowania;

- b) zasad uruchamiania, wstrzymywania, zmniejszania i redystrybucji środków finansowych zgodnie z art. 21.
- c) działań związanych z zarządzaniem, kontrolą, nadzorem, monitorowaniem, oceną, sprawozdawczością i audytem w ramach Instrumentu, a także przeglądów systemu, dochodzeń, środków zwalczania nadużyć finansowych i współpracy;
- d) zasad składania Komisji sprawozdań z tego, czy i w jaki sposób spełnione są warunki płatności, o których mowa w art. 12;
- e) przepisów związanych z podatkami, cłami i opłatami zgodnie z art. 27 ust. 9 i 10 rozporządzenia (UE) 2021/947;
- f) środków mających na celu zapobieganie nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz ich wykrywanie, prowadzenie postępowań w sprawie tych zjawisk i ich eliminowanie, a także dotyczące obowiązku niezwłocznego powiadamiania Komisji i OLAF-u o podejrzewanych lub rzeczywistych przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów oraz o działaniach następnych;
- g) obowiązków, o których mowa w art. 22 i 23, w tym dokładnych zasad i ram czasowych dotyczących gromadzenia danych przez beneficjenta i dostępu do nich przez Komisję i OLAF;
- h) procedury zapewniającej, by wnioski o wypłatę wsparcia w formie pożyczki mieściły się w dostępnej kwocie pożyczki, z uwzględnieniem art. 6 ust. 3;
- i) prawa Komisji do proporcjonalnego zmniejszenia wsparcia udzielanego w ramach Instrumentu i odzyskania wszelkich kwot wydatkowanych na osiągnięcie celów Instrumentu lub do żądania przedterminowej spłaty pożyczki w przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych, korupcji i konfliktów interesów mających wpływ na interesy finansowe Unii, które to przypadki nie zostały wyeliminowane przez beneficjenta, lub w przypadkach poważnego naruszenia obowiązku wynikającego z Umowy dotyczącej Instrumentu;
- j) zasad i sposobów składania przez beneficjentów sprawozdań na potrzeby monitorowania wdrażania Instrumentu i oceny osiągnięcia celów określonych w art. 3.

Artykuł 10

Przeniesienia, roczne raty, środki na zobowiązania

1. Na zasadzie odstępstwa od art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 niewykorzystane środki na zobowiązania i środki na płatności w ramach Instrumentu zostają automatycznie przeniesione i można, odpowiednio, zaciągać na nie zobowiązania i wykorzystać je do 31 grudnia kolejnego roku budżetowego.

Przeniesione kwoty wykorzystuje się w kolejnym roku budżetowym w pierwszej kolejności.

2. Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o środkach na zobowiązania przeniesionych zgodnie z art. 12 ust. 6 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.
3. Na zasadzie odstępstwa od art. 15 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 dotyczącym ponownego udostępnienia środków, środki na zobowiązania odpowiadające kwocie umorzeń dokonanych w wyniku całkowitego lub częściowego niezrealizowania działania w ramach Instrumentu są ponownie udostępniane na rzecz pierwotnej linii budżetowej.
4. Zobowiązania budżetowe z tytułu działań trwających dłużej niż jeden rok budżetowy można rozbić na okres kilku lat na roczne raty zgodnie z art. 112 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.

ROZDZIAŁ III

Programy reform

Artykuł 11

Przedkładanie programów reform

1. Aby otrzymać jakiekolwiek wsparcie w ramach Instrumentu, każdy beneficjent przedkłada Komisji program reform na okres obowiązywania Instrumentu, oparty na reformach strukturalnych będących częścią najnowszego programu reform gospodarczych i powiązanych wspólnych wytycznych politycznych uzgodnionych podczas dialogu gospodarczo-finansowego w maju 2023 r., na jego krajowej strategii wzrostu gospodarczego, w stosownych przypadkach, zmienionej metodyce rozszerzenia, najnowszym pakiecie rozszerzeniowym oraz Planie gospodarczo-inwestycyjnym dla Bałkanów Zachodnich.
2. Programy reform określają reformy, które beneficjent ma przeprowadzić, jak również obszary inwestycji na potrzeby osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3. Programy reform obejmują środki służące realizacji reform w ramach kompleksowego i spójnego pakietu. W obszarach kwestii podstawowych, w tym praworządności, walki z korupcją, praw podstawowych i wolności wypowiedzi, programy reform odzwierciedlają oceny zawarte w najnowszym pakiecie rozszerzeniowym.
3. Program reform musi być spójny z najnowszymi ramami polityki makroekonomicznej i fiskalnej przedłożonymi Komisji w ramach dialogu gospodarczo-finansowego z UE.
4. Programy reform muszą być spójne z priorytetami reform określonymi w kontekście drogi do członkostwa beneficjenta w UE oraz innymi odpowiednimi dokumentami, takimi jak: układ o stabilizacji i stowarzyszeniu, krajowy plan w dziedzinie energii

i klimatu, ustalony na poziomie krajowym wkład na mocy porozumienia paryskiego i ambitny cel osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., oraz muszą wspierać te priorytety i dokumenty.

5. Programy reform muszą być zgodne z ogólnymi zasadami określonymi w art. 4.
6. Komisja zwraca się do beneficjentów o przedłożenie odpowiednich programów reform w terminie trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
7. W przypadku redystrybucji wsparcia w ramach instrumentu, w wyniku której beneficjent otrzymuje dodatkowe wsparcie, Komisja zwraca się do beneficjenta o przedłożenie w terminie trzech miesięcy zmienionego programu reform na pozostały okres obowiązywania Instrumentu.

Artykuł 12

Zasady finansowania w ramach programów reform

1. Instrument zachęca do realizacji programu reform każdego beneficjenta przez wprowadzenie warunków płatności, od których zależeć będzie uruchomienie środków finansowych. Te warunki płatności mają zastosowanie do środków finansowych na mocy art. 6 ust. 2 lit. a) i art. 6 ust. 3 oraz mają formę etapów jakościowych lub ilościowych. Etapy te odzwierciedlają postępy w zakresie konkretnych reform społeczno-gospodarczych, w tym w zakresie kwestii podstawowych dotyczących procesu rozszerzenia i praworządności, związanych z osiągnięciem poszczególnych celów Instrumentu określonych w art. 3, spójnych z najnowszym pakietem rozszerzeniowym.

Spełnienie warunków płatności powoduje pełne lub częściowe uruchomienie środków finansowych, w zależności od stopnia spełnienia.

2. W odniesieniu do finansowania realizowanego za pośrednictwem funduszu, o którym mowa w art. 19, spełnienie warunków płatności, o których mowa w ust. 1, stanowi wstępne zatwierdzenie. Środki finansowe wypłaca się po otrzymaniu wniosku o płatność od zarządzających wspólnego funduszu ustanowionego w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich na potrzeby otrzymywania wkładów darczyńców.
3. Ogólne warunki płatności, które należy spełnić w celu uruchomienia środków finansowych, to stabilność makrofinansowa, należyte zarządzanie finansami publicznymi, przejrzystość i nadzór nad budżetem.

Artykuł 13

Treść programów reform

1. Programy reform zawierają przede wszystkim następujące elementy, które muszą być uzasadnione i poparte dowodami:
  - a) środki stanowiące spójną, kompleksową i odpowiednio wyważoną odpowiedź na cele określone w art. 3, w tym reformy strukturalne, inwestycje

i środki zapewniające spełnienie warunków wstępnych, w stosownych przypadkach;

- b) wyjaśnienie spójności środków z zasadami, strategiami, planami i programami, o których mowa w art. 11;
  - c) wyjaśnienie zakresu, w jakim środki mają przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych i klimatycznych;
  - d) w przypadku reform i inwestycji – orientacyjny harmonogram oraz przewidywane warunki wypłaty środków finansowych mające formę etapów jakościowych i ilościowych, które mają zostać wdrożone najpóźniej do 31 sierpnia 2027 r.;
  - e) ustalenia dotyczące skutecznego monitorowania i oceny programu reform przez beneficjenta oraz sprawozdawczości beneficjenta w zakresie tego programu, w tym odpowiednie wskaźniki określone w ust. 2;
  - f) objaśnienie istniejącego na terytorium beneficjenta systemu skutecznego zapobiegania nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk, a także egzekwowania zasad kontroli pomocy państwa;
  - g) wszelkie inne istotne informacje.
2. Programy reform opierają się na wynikach i zawierają wskaźniki służące do oceny postępów w osiąganiu celów ogólnych i szczegółowych określonych w tych programach. Wskaźniki te opierają się, w stosownych przypadkach, na wskaźnikach uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym oraz na już dostępnych wskaźnikach związanych z polityką beneficjentów. Wskaźniki są również w miarę możliwości spójne z kluczowymi wskaźnikami instytucjonalnymi zawartymi w ramach wyników Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), w ramach pomiaru wyników EFZR+ oraz w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.

Artykuł 14

Ocena programów reform przez Komisję

- 1. Komisja bez zbędnej zwłoki ocenia zasadność, kompleksowość i stosowność programu reform każdego beneficjenta lub, w stosownych przypadkach, wszelkich zmian tego programu. Przeprowadzając ocenę, Komisja działa w ścisłej współpracy z danym beneficjentem i może zgłaszać uwagi lub zwracać się o dodatkowe informacje.
- 2. Oceniając programy reform, Komisja bierze pod uwagę odpowiednie dostępne informacje analityczne dotyczące beneficjenta, uzasadnienie i elementy przedstawione przez beneficjenta, o których mowa w art. 13, a także wszelkie inne istotne informacje, takie jak informacje wymienione w art. 11.
- 3. W swojej ocenie Komisja bierze pod uwagę głównie następujące kryteria:

- a) czy program reform stanowi właściwą, kompleksową, spójną i odpowiednio wyważoną odpowiedź na cele określone w art. 3;
  - b) czy można oczekiwać, że program reform przyspieszy postępy w zmniejszaniu różnic społeczno-gospodarczych między beneficjentem a Unią, a tym samym wzmacnia rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy beneficjenta oraz wspiera konwergencję z normami Unii;
  - c) czy można oczekiwać, że program reform przyspieszy transformację beneficjentów w kierunku zrównoważonych, neutralnych dla klimatu i odpornych na jego zmianę gospodarek sprzyjających włączeniu społecznemu dzięki poprawie łączalności regionalnej, poczynieniu postępów w dwójakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej – w tym w zakresie różnorodności biologicznej, oraz pobudzaniu innowacji, edukacji i umiejętności oraz szerszego rynku pracy;
  - d) czy można oczekiwać, że program reform przyczyni się do dalszego uwypuklenia kwestii podstawowych dotyczących procesu rozszerzenia określonych w art. 3 ust. 2 lit. i);
  - e) czy w programie reform odpowiednio uwzględnia się potencjalne ryzyko związane ze spełnianiem warunków wstępnych i warunków płatności;
  - f) czy warunki płatności zaproponowane przez beneficjenta są odpowiednie i ambitne, spójne z oceną zawartą w najnowszym pakiecie rozszerzeniowym, a także czy są wystarczająco znaczące i jasne, aby umożliwić odpowiednie uruchomienie środków finansowych w przypadku ich spełnienia, oraz czy proponowane wskaźniki sprawozdawczości są odpowiednie i wystarczające do monitorowania postępów w osiąganiu ogólnych celów i składania sprawozdań na ten temat;
  - g) czy można spodziewać się, że ustalenia zaproponowane przez beneficjenta będą skutecznie zapobiegać nieprawidłowościom, nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktom interesów oraz wykrywać i eliminować te zjawiska podczas korzystania ze środków udostępnionych w ramach Instrumentu, a także czy można oczekiwać, że zapewnią, aby nie dochodziło do podwójnego finansowania w ramach Instrumentu i innych programów unijnych, jak również podwójnego finansowania przez innych darczyńców w ramach Instrumentu i innych programów unijnych oraz innych darczyńców.
4. Do celów oceny programów reform przedłożonych przez beneficjentów Komisja może korzystać z pomocy ekspertów.

Artykuł 15 *Decyzja wykonawcza Komisji*

1. W przypadku pozytywnej oceny Komisja zatwierdza w drodze decyzji wykonawczej program reform przedłożony przez beneficjenta zgodnie z art. 14 lub, w stosownych przypadkach, jego zmianę przedłożoną zgodnie z art. 16. Tę decyzję wykonawczą przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 27 ust. 2.

2. Decyzja wykonawcza Komisji określa reformy, które beneficjent ma przeprowadzić, obszary inwestycji, które mają zostać objęte wsparciem, oraz warunki płatności wynikające z programu reform, w tym orientacyjny harmonogram.
3. Decyzja wykonawcza Komisji określa również:
  - a) orientacyjną kwotę całkowitych środków finansowych dostępnych dla beneficjenta oraz planowane transze, które mają zostać uruchomione, w tym płatności zaliczkowe, podzielone zgodnie z art. 13, po spełnieniu przez beneficjenta w zadowalającym stopniu odpowiednich warunków płatności w formie etapów jakościowych i ilościowych określonych w związku z wdrożeniem programu reform;
  - b) podział według transz finansowania na wsparcie w formie pożyczki i bezzwrotne wsparcie;
  - c) termin, w jakim muszą zostać spełnione warunki płatności końcowej dotyczące reform;
  - d) ustalenia i harmonogram dotyczące monitorowania i realizacji programu reform oraz sprawozdawczości w jego zakresie, w tym – w stosownych przypadkach – środki niezbędne do zapewnienia zgodności z art. 24;
  - e) wskaźniki, o których mowa w art. 13 ust. 2, służące do oceny postępów w osiąganiu celów ogólnych i szczegółowych określonych w art. 3;

Artykuł 16 *Zmiany programów reform*

1. Jeżeli z powodu obiektywnych okoliczności program reform, w tym odpowiednie warunki płatności, nie jest już, częściowo lub całkowicie, możliwy do osiągnięcia przez beneficjenta, beneficjent może zaproponować zmieniony program reform. W takim przypadku beneficjent może zwrócić się do Komisji z uzasadnionym wnioskiem o zmianę jej decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 15 ust. 1.
2. Komisja może zmienić decyzję wykonawczą, przede wszystkim w celu uwzględnienia zmiany dostępnych kwot zgodnie z zasadami określonymi w art. 21.
3. W przypadku gdy Komisja uzna, że powody przedstawione przez beneficjenta uzasadniają zmianę programu reform, Komisja ocenia zmieniony program zgodnie z art. 14 i bez zbędnej zwłoki może zmienić decyzję wykonawczą, o której mowa w art. 15 ust. 1.
4. W zmianie Komisja może zaakceptować harmonogramy dotyczące warunków płatności wykraczające poza 2028 r. Nie ma to wpływu na ostateczny termin określony w art. 21 ust. 8.

Artykuł 17
Umowa pożyczki, operacje zaciągania i udzielania pożyczek

1. W celu sfinansowania wsparcia w ramach Instrumentu w formie pożyczek Komisja jest upoważniona, w imieniu Unii, do pożyczania niezbędnych środków na rynkach kapitałowych lub od instytucji finansowych zgodnie z art. 220a rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.
2. Na zasadzie odstępstwa od art. 220 ust. 4 rozporządzenia finansowego wypłaty pożyczki mogą być realizowane za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich w imieniu beneficjenta. Odzyskane kwoty przekazuje się beneficjentowi.
3. Komisja zawiera z beneficjentem umowę pożyczki. Umowa pożyczki określa maksymalną kwotę pożyczki, okres dostępności pożyczki i szczegółowe warunki wsparcia w ramach Instrumentu w formie pożyczek. Maksymalny okres trwania pożyczek wynosi 40 lat od podpisania umowy pożyczki.

Oprócz elementów określonych w art. 220 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 i na zasadzie odstępstwa od tego artykułu umowa pożyczki zawiera kwotę płatności zaliczkowych i zasady rozliczania płatności zaliczkowych.

W odniesieniu do kwot pożyczek realizowanych za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich umowa pożyczki musi również:

- a) stanowić, że beneficjent nieodwołalnie i bezwarunkowo upoważnia Komisję do dokonywania wypłat na rzecz podmiotu wdrażającego fundusz na wniosek tego podmiotu oraz że przez dokonanie płatności na rzecz tego podmiotu Komisja zostaje zwolniona ze swoich zobowiązań płatniczych wobec beneficjenta;
- b) przewidywać obowiązek poniesienia przez beneficjenta kosztów wdrażania oraz wszelkich opłat należnych z tytułu wdrażania funduszu zgodnie z warunkami uzgodnionymi między Komisją a podmiotem wdrażającym fundusz.

Artykuł 18
Zasilanie rezerw

1. Zgodnie z art. 211 ust. 1 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 wskaźnik zasilania rezerw na pożyczki udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia wynosi 9 % po udostępnieniu środków finansowych objętych art. 6 ust. 3 niniejszego rozporządzenia. Rezerwę zasila się z puli środków finansowych, o której mowa w art. 6 ust. 2 lit. a).

Zobowiązania budżetowe na zasilanie rezerw zaciąga się do 31 grudnia 2027 r. Na zasadzie odstępstwa od art. 211 ust. 2 zdanie ostatnie rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 rezerwy są wypłacane stopniowo i w pełni zasilane najpóźniej w chwili pełnej wypłaty pożyczek.

2. Rezerwy są wpłacane do wspólnego funduszu rezerw. Rezerwy mogą również obejmować pożyczki na pomoc makrofinansową zgodnie z art. 31 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/947. Wskaźnik zasilenia rezerw poddaje się przeglądowi co najmniej raz na trzy lata od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
3. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktu delegowanego zgodnie z art. 26 w celu zmiany wskaźnika zasilenia rezerw przy zastosowaniu kryteriów określonych w art. 211 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.

Artykuł 19

Realizacja projektów i programów inwestycyjnych w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich

1. Aby wykorzystać efekt dźwigni, jaki wywołuje wsparcie finansowe UE, w celu przyciągnięcia dodatkowych inwestycji, inwestycje infrastrukturalne wspierające programy reform realizuje się za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.
2. W decyzji wykonawczej Komisji, o której mowa w art. 15, określa się kwotę środków finansowych, która ma zostać udostępniona do wykorzystania w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.
3. Po przyjęciu decyzji, o której mowa w art. 21 ust. 3, Komisja przedkłada odpowiednie wnioski dotyczące projektów lub programów inwestycyjnych do zaopiniowania radzie operacyjnej ds. ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, o której mowa w art. 35 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2021/947.
4. Co najmniej 37 % bezzwrotnego wsparcia finansowego przekazywanego za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich przeznacza się na cele klimatyczne.
5. Finansowanie w ramach Instrumentu pochodzące z puli środków finansowych, o której mowa w art. 6 ust. 2 lit. a), po odliczeniu kwoty rezerw, jest realizowane w ramach zarządzania pośredniego z uwzględnieniem listy przygotowywanych inwestycji i stopniowo udzielane za pośrednictwem wkładów wpłacanych do wspólnego funduszu ustanowionego w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich na potrzeby otrzymywania wkładów darczyńców.
6. Finansowania tego nie udostępnia się na inwestycje wspierane przez wspólny fundusz do czasu przyjęcia decyzji, o której mowa w art. 21 ust. 3.
7. Finansowanie w ramach Instrumentu udzielane z pożyczek, o których mowa w art. 6 ust. 5, udostępnia się za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich na podstawie umowy pożyczki między Komisją a beneficjentami zgodnie z art. 17 ust. 2. W odniesieniu do wszystkich umów pożyczki zarządzający wspólnym funduszem, o których mowa w art. 12 ust. 2, składają do Komisji rocznie maksymalnie dwanaście wniosków o wypłatę. Projekty i programy inwestycyjne mogą otrzymywać wsparcie z dwóch źródeł finansowania, o których mowa w ust. 1, a także z innych programów i instrumentów unijnych, pod warunkiem że takie wsparcie z różnych źródeł, programów i instrumentów przewiduje dodatkowość i nie pokrywa tych samych kosztów.

Artykuł 20
Płatności zaliczkowe

1. Po przedłożeniu Komisji programu reform beneficjent może wystąpić z wnioskiem o uruchomienie płatności zaliczkowej w wysokości do 7 % całkowitej kwoty przewidzianej w ramach tego instrumentu zgodnie z art. 6 ust. 4.
2. Komisja może uruchomić wnioskowaną płatność zaliczkową po przyjęciu decyzji wykonawczej, o której mowa w art. 15, oraz po wejściu w życie umowy dotyczącej Instrumentu i umowy pożyczki, o której mowa. Środki finansowe uruchamia się zgodnie z art. 21 ust. 3 zdanie pierwsze i z zastrzeżeniem spełnienia warunków wstępnych określonych w art. 5.
3. Komisja podejmuje decyzję w sprawie harmonogramu wypłaty płatności zaliczkowej, która może zostać wypłacona w jednej lub kilku transzach.

Artykuł 21
Ocena spełnienia warunków płatności, wstrzymanie, zmniejszenie i redystrybucja środków finansowych, zasady dotyczące płatności

1. Dwa razy w roku beneficjent składa należycie uzasadniony wniosek o uruchomienie środków finansowych w odniesieniu do spełnionych warunków płatności związanych z etapami ilościowymi i jakościowymi.
2. Komisja bez zbędnej zwłoki ocenia, czy beneficjent spełnił w zadowalającym stopniu warunki płatności określone w decyzji wykonawczej Komisji, o której mowa w art. 15 ust. 1. Zadowalający stopień spełnienia tych warunków płatności opiera się na założeniu, że beneficjent nie wycofał środków związanych z tymi samymi reformami, w odniesieniu do których osiągnął zadowalający stopień spełnienia warunków określonych we wcześniejszych decyzjach. Komisję mogą wspomagać eksperci.
3. W przypadku gdy Komisja pozytywnie oceni spełnienie wszystkich mających zastosowanie warunków jako zadowalające, przyjmuje bez zbędnej zwłoki decyzję zezwalającą na uruchomienie środków finansowych odpowiadających tym warunkom. Decyzja ta, zgodnie z podziałem ustanowionym w art. 6 ust. 4, określa kwotę środków finansowych, która ma zostać udostępniona jako pomoc finansowa, przekazywaną bezpośrednio do budżetu krajowego, oraz kwotę, która ma zostać udostępniona za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich. W odniesieniu do tych kwot decyzja stanowi warunek, o którym mowa w art. 12, w odniesieniu do kwoty środków finansowych, która ma zostać udostępniona jako pomoc finansowa, przekazywanej bezpośrednio do budżetu krajowego, oraz wstępne zatwierdzenie, o którym mowa w art. 12, w odniesieniu do kwoty, która ma zostać udostępniona za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.
4. W przypadku gdy Komisja negatywnie oceni spełnienie jakichkolwiek warunków według orientacyjnego harmonogramu, uruchomienie środków finansowych uzależnione od tych warunków zostaje wstrzymane. Wstrzymane kwoty mogą zostać uruchomione dopiero wtedy, gdy beneficjent należycie uzasadni, w kolejnym wniosku o uruchomienie środków finansowych, że powziął niezbędne kroki, aby zapewnić spełnienie w zadowalającym stopniu odpowiednich warunków.

5. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że w ciągu 12 miesięcy od pierwotnej negatywnej oceny, o której mowa w ust. 6, beneficjent nie powziął niezbędnych kroków, Komisja obniża kwotę bezzwrotnego wsparcia finansowego i pożyczki proporcjonalnie do części odpowiadającej odnośnym warunkom płatności. W pierwszym roku wdrożenia stosuje się termin 24 miesięcy, liczony od pierwotnej negatywnej oceny, o której mowa w ust. 6. Beneficjent może przedstawić swoje uwagi w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania wniosków Komisji.
6. Wszelkie kwoty odpowiadające warunkom płatności, które nie zostały spełnione do 31 grudnia 2028 r., nie są należne beneficjentom i zostają umorzone lub anulowane z dostępnej kwoty wsparcia w formie pożyczki, w stosownych przypadkach.
7. Komisja może zmniejszyć kwotę bezzwrotnego wsparcia finansowego, w tym przez potrącenie zgodnie z art. 102 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, lub kwotę pożyczki, w przypadku stwierdzonych przypadków lub poważnych obaw, jeśli chodzi o nieprawidłowości, nadużycia finansowe, korupcję i konflikty interesów mające wpływ na interesy finansowe Unii, które to zjawiska nie zostały wyeliminowane przez beneficjenta, lub poważnego naruszenia zobowiązania wynikającego z umów dotyczących Instrumentu lub umów pożyczki, w tym na podstawie informacji dostarczonych przez OLAF.
8. Komisja może podjąć decyzję o redystrybucji wszelkich kwot zmniejszonych zgodnie z ust. 6 lub 7 wśród innych beneficjentów Instrumentu w drodze zmiany decyzji wykonawczych, o których mowa w art. 15 ust. 1.
9. W odniesieniu do części finansowania z Instrumentu wypłacanej jako pomoc finansowa, przekazywanej bezpośrednio do budżetów krajowych beneficjentów, na zasadzie odstępstwa od art. 116 ust. 2 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 termin płatności, o którym mowa w art. 116 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046, rozpoczyna bieg od dnia przekazania beneficjentowi decyzji zatwierdzającej wypłatę środków zgodnie z ust. 4 niniejszego artykułu.
10. Art. 116 ust. 5 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 nie ma zastosowania do płatności dokonywanych w ramach pomocy finansowej, przekazywanych bezpośrednio do budżetów krajowych beneficjentów na podstawie niniejszego artykułu i art. 22 niniejszego rozporządzenia.
11. Wypłata środków w ramach tego Instrumentu jest uzależniona od dostępnego finansowania. Środki wypłaca się w ratach. Rata może być wypłacona w jednej bądź kilku transzach.
12. Kwota udostępniona jako pomoc finansowa, przekazywana bezpośrednio do budżetu krajowego, jest wypłacana w następstwie decyzji, o której mowa w ust. 3, zgodnie z umową pożyczki.
13. Wypłata jakiegokolwiek kwoty wsparcia w formie pożyczek, przekazywanej bezpośrednio do budżetu krajowego lub za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, jest uzależniona od złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność w formie określonej w umowie pożyczki.
14. Kwota udostępniana za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich jest wypłacana w następstwie decyzji, o której mowa w ust. 3, po

otrzymaniu wniosku o płatność, o którym mowa w ust. 13, oraz po otrzymaniu wniosku o płatność od zarządzających wspólnego funduszu ustanowionego w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich na potrzeby otrzymywania wkładów darczyńców.

ROZDZIAŁ IV

Ochrona interesów finansowych Unii

Artykuł 22

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Wdrażając Instrument, Komisja i beneficjenci wprowadzają wszelkie odpowiednie środki w celu ochrony interesów finansowych Unii, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności i szczególnych warunków, na jakich Instrument będzie funkcjonował, warunków wstępnych określonych w art. 5 ust. 1 oraz warunków określonych w szczegółowych umowach dotyczących Instrumentu, zwłaszcza w odniesieniu do zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i nieprawidłowościom oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk. Każdy beneficjent zobowiązuje się do czynienia postępów w zapewnianiu skutecznych i wydajnych systemów zarządzania i kontroli oraz do zadbania o możliwości odzyskania kwot nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych.
2. W umowie dotyczącej Instrumentu przewiduje się następujące obowiązki beneficjenta:
  - a) regularne sprawdzanie, czy zapewnione finansowanie wykorzystano zgodnie z obowiązującymi przepisami, przede wszystkim w zakresie zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i nieprawidłowościom oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk;
  - b) stosowanie odpowiednich środków w celu: zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktom interesów i nieprawidłowościom mającym wpływ na interesy finansowe Unii oraz wykrywania i eliminowania tych zjawisk; unikania podwójnego finansowania oraz podejmowania działań prawnych w celu odzyskania środków finansowych, które zostały sprzeniewierzone, w tym w odniesieniu do wszelkich środków służących realizacji reform i projektów lub programów inwestycyjnych przewidzianych w programach reform;
  - c) do celów ust. 1 niniejszego artykułu, przede wszystkim w odniesieniu do kontroli wykorzystania środków w związku z realizacją reform przewidzianych w programach reform – zapewnienie gromadzenia i dostępu do odpowiednich danych dotyczących osób i podmiotów otrzymujących finansowanie na realizację środków programu reform na podstawie rozdziału III;

- d) wyrażne upoważnienie Komisji, OLAF-u, Trybunału Obrachunkowego oraz, w stosownych przypadkach, EPPO do wykonywania przysługujących im praw przewidzianych w art. 129 rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046.
3. Umowa dotycząca Instrumentu przewiduje również prawo Komisji do proporcjonalnego zmniejszenia wsparcia udzielanego w ramach Instrumentu i odzyskania wszelkich kwot wydatkowanych na osiągnięcie celów Instrumentu lub do żądania przedterminowej spłaty pożyczki w przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych, korupcji i konfliktów interesów mających wpływ na interesy finansowe Unii, które to przypadki nie zostały wyeliminowane przez beneficjenta, lub w przypadkach poważnego naruszenia obowiązku wynikającego z takich umów. Podejmując decyzję w sprawie kwoty odzyskiwanych środków i zmniejszenia wsparcia lub kwoty podlegającej przedterminowej spłacie, Komisja przestrzega zasady proporcjonalności i uwzględnia wagę nieprawidłowości, nadużycia finansowego, korupcji lub konfliktów interesów naruszających interesy finansowe Unii lub też wagę naruszenia obowiązku. Zanim dojdzie do zmniejszenia wsparcia lub zwrócenia się o przedterminową spłatę, beneficjent ma możliwość przedstawienia swoich uwag.
4. Osoby i podmioty wdrażające środki finansowe w ramach Instrumentu niezwłocznie zgłaszają Komisji i OLAF-owi wszelkie podejrzewane przypadki nadużyć finansowych, korupcji, konfliktu interesów i nieprawidłowości mających wpływ na interesy finansowe Unii.

Artykuł 23

Rola krajowych systemów wewnętrznych i krajowych instytucji audytowych

1. W odniesieniu do części finansowania w ramach Instrumentu wypłacanej jako pomoc finansowa, przekazywanej bezpośrednio do budżetów krajowych beneficjentów, Komisja opiera się na istniejących i ulepszonych systemach kontroli wewnętrznej beneficjentów, w tym na krajowych organach audytowych oraz, w stosownych przypadkach, na jednostkach koordynujących zwalczanie nadużyć finansowych na terytorium każdego beneficjenta ustanowionych w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej.

W pierwszych latach realizacji programów reform priorytetowo traktuje się reformy związane z rozdziałem negocjacyjnym 32, w szczególności dotyczące zarządzania finansami publicznymi i kontroli wewnętrznej, a także zwalczania nadużyć finansowych, oraz z rozdziałami 23 i 24, zwłaszcza w odniesieniu do wymiaru sprawiedliwości, korupcji i przestępczości zorganizowanej, jak również z rozdziałem 8, w szczególności w zakresie kontroli pomocy państwa.

2. Beneficjenci niezwłocznie zgłaszają Komisji wszelkie nieprawidłowości, w tym nadużycia finansowe, będące przedmiotem wstępnych ustaleń w postępowaniach administracyjnych lub sądowych, oraz regularnie informują Komisję o przebiegu postępowań administracyjnych i sądowych w odniesieniu do takich nieprawidłowości. Zgłoszeń takich dokonuje się za pomocą środków elektronicznych ustanowionych przez Komisję, przy użyciu systemu zarządzania nieprawidłowościami.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 2, prowadzą regularny dialog z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym, OLAF-em oraz, w stosownych przypadkach, EPPO.
4. Komisja może przeprowadzać szczegółowe przeglądy systemów wykonania budżetu krajowego oparte na ocenie ryzyka i dialogu z krajowymi instytucjami audytowymi oraz wydawać zalecenia dotyczące usprawnienia tych systemów.
5. Komisja może przyjmować zalecenia dla beneficjenta we wszystkich przypadkach, w których jej zdaniem właściwe organy nie poczyniły niezbędnych kroków, aby zapobiec nadużyciom finansowym, korupcji, konfliktowi interesów i nieprawidłowościom albo wykryć i wyeliminować te zjawiska, gdy te wpłynęły na należyte zarządzanie finansami w odniesieniu do wydatków finansowanych ze środków Instrumentu lub poważnie zagrażają należytemu zarządzaniu finansami w tym zakresie, a także we wszystkich przypadkach, w których stwierdzi niedociągnięcia wpływające na strukturę i funkcjonowanie systemu kontroli wdrożonego przez organy. Dany beneficjent wdraża takie zalecenia lub przedstawia uzasadnienie, dlaczego tego nie zrobił.

ROZDZIAŁ V

Monitorowanie, sprawozdawczość i ocena

Artykuł 24

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Komisja monitoruje wdrażanie Instrumentu i ocenia osiągnięcie celów określonych w art. 3. Monitorowanie wdrażania jest ukierunkowane i proporcjonalne do działań prowadzonych w ramach Instrumentu. Oczekuje się, że wskaźniki, o których mowa w art. 13 ust. 2, wniosą wkład w monitorowanie Instrumentu przez Komisję.
2. Umowa dotycząca Instrumentu, o której mowa w art. 9, określa zasady i warunki składania przez beneficjentów sprawozdań Komisji do celów ust. 1.
3. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie roczne sprawozdanie z postępów w osiąganiu celów niniejszego rozporządzenia.
4. Komisja przedstawia sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3, komitetowi, o którym mowa w art. 27.

Artykuł 25

Ocena Instrumentu

1. Po 31 grudnia 2027 r., ale nie później niż do 31 grudnia 2031 r., Komisja przeprowadzi ocenę *ex post* rozporządzenia. W ramach tej oceny *ex post* ocenia się wkład Unii w osiągnięcie celów niniejszego rozporządzenia.

2. W ocenie *ex post* korzysta się z zasad dobrych praktyk Komitetu Pomocy Rozwojowej OECD z myślą o ustaleniu, czy osiągnięto cele, oraz o sformułowaniu zaleceń mających usprawnić przyszłe działania.

Komisja przesyła Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i państwom członkowskim ustalenia i wnioski z oceny *ex post*, wraz ze swoimi uwagami i działaniami następczymi. Ocena *ex post* może być przedmiotem dyskusji na wniosek państw członkowskich. Rezultaty uwzględnia się przy przygotowaniu przyszłych programów i działań oraz alokacji zasobów. Te oceny *ex post* i działania następcze są podawane do wiadomości publicznej.

W proces oceny unijnego finansowania udzielanego na mocy niniejszego rozporządzenia Komisja włącza w odpowiednim stopniu wszystkie odnośne zainteresowane podmioty, w tym beneficjentów, partnerów społecznych, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i władze lokalne, a w stosownych przypadkach może dążyć do przeprowadzenia wspólnych ocen z państwami członkowskimi i innymi partnerami w ścisłej współpracy z beneficjentami.

ROZDZIAŁ VI

Przepisy końcowe

Artykuł 26

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 18, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 18, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 18 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie jednego miesiąca od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o jeden miesiąc z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 27
Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 28
Informacje, komunikacja i promocja

1. Komisja może zaangażować się w działania komunikacyjne w celu zapewnienia widoczności finansowania unijnego na wsparcie finansowe przewidziane w programach reform, w tym przez wspólne działania komunikacyjne z beneficjentami. Komisja może, w stosownych przypadkach, zadbać o to, by za pośrednictwem oświadczenia o finansowaniu informowano o wsparciu udzielonym w ramach Instrumentu i potwierdzano takie wsparcie.
2. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tych środków oraz zapewniają eksponowanie finansowania unijnego, w tym w stosownych przypadkach przez umieszczenie godła Unii i odpowiedniego oświadczenia o finansowaniu w brzmieniu „sfinansowane przez Unię Europejską”, przede wszystkim podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych i proporcjonalnych ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.
3. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z Instrumentem, działaniami podjętymi w jego ramach i uzyskanymi rezultatami. Zasoby finansowe przydzielone na Instrument przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii, o ile są one związane z celami, o których mowa w art. 3.

Artykuł 29
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

1. STRUKTURA WNIOSKU/INICJATYWY

1.1. Tytuł wniosku/inicjatywy

Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich

1.2. Obszary polityki, których dotyczy wniosek/inicjatywa

Stosunki UE z resztą świata

1.3. Wniosek/inicjatywa dotyczy:

☒ nowego działania

☐ nowego działania, będącego następstwem projektu pilotażowego/działania przygotowawczego¹⁹

☐ przedłużenia bieżącego działania

☐ połączenia lub przekształcenia co najmniej jednego działania pod kątem innego/nowego działania

1.4. Cel(e)

1.4.1. Cel(e) ogólny(e)

Strategicznym celem instrumentu jest przyspieszenie konwergencji społeczno-gospodarczej gospodarek Bałkanów Zachodnich z UE przez wspieranie reform i ukierunkowanych inwestycji.

Instrument powinien wspierać reformy i inwestycje, które sprzyjają integracji gospodarczej Bałkanów Zachodnich z jednolitym rynkiem UE oraz zwiększają regionalną integrację gospodarczą, reformy związane z kwestiami podstawowymi dotyczącymi procesu rozszerzenia (w tym praworządnością, zamówieniami publicznymi oraz walką z korupcją, nadużyciami finansowymi i przestępczością zorganizowaną), a także dalsze dostosowanie do przepisów, norm, polityki i praktyk UE z myślą o członkostwie w Unii.

1.4.2. Cel(e) szczegółowy(e)

Instrument będzie wspierał środki mające na celu:

¹⁹ O którym mowa w art. 58 ust. 2 lit. a) lub b) rozporządzenia finansowego.

- przyspieszenie transformacji beneficjentów w zrównoważone gospodarki sprzyjające włączeniu społecznemu, zdolne do stawiania czoła presji konkurencyjnej jednolitego rynku Unii, oraz w stabilne otoczenie inwestycyjne;
- zwiększenie regionalnej integracji gospodarczej, zwłaszcza dzięki postępom w tworzeniu wspólnego rynku regionalnego;
- zwiększenie integracji gospodarczej beneficjentów z jednolitym rynkiem Unii;
- wspieranie regionalnej integracji gospodarczej i ściślejszej integracji z jednolitym rynkiem UE dzięki poprawie łączalności w regionie zgodnie z sieciami transeuropejskimi;
- przyspieszenie transformacji ekologicznej zgodnie z Zielonym programem działań dla Bałkanów Zachodnich z 2020 r. i z uwzględnieniem wszystkich sektorów gospodarki, głównie energii, w tym przejście na zdekarbonizowaną gospodarkę o obiegu zamkniętym neutralną dla klimatu i odporną na jego zmianę;
- promowanie transformacji cyfrowej jako czynnika umożliwiającego zrównoważony rozwój i wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu;
- pobudzenie innowacji, głównie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieranie transformacji ekologicznej i cyfrowej;
- pobudzenie wysokiej jakości kształcenia, szkolenia, przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji oraz polityki zatrudnienia;
- dalsze uwypuklenie kwestii podstawowych dotyczących procesu rozszerzenia, w tym praworządności, demokracji, poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, za pomocą promowania niezależnego sądownictwa, zwiększenia bezpieczeństwa, walki z oszustwami, korupcją, przestępczością zorganizowaną, praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, uchylaniem się od opodatkowania i oszustwami podatkowymi; zgodność z prawem międzynarodowym; wzmocnienie wolności mediów i wolności akademickiej oraz otoczenia sprzyjającego działalności społeczeństwa obywatelskiego; wspieranie dialogu społecznego; propagowanie równości płci, niedyskryminacji i tolerancji, zapewnienie i wzmocnienie poszanowania praw osób należących do mniejszości;
- poprawa skuteczności administracji publicznej i wspieranie przejrzystości, reform strukturalnych oraz dobrych rządów na wszystkich szczeblach, w tym w obszarze zarządzania finansami publicznymi oraz kontroli zamówień publicznych i pomocy państwa; wspieranie inicjatyw i organów zaangażowanych we wspieranie i egzekwowanie międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości na terytorium beneficjentów z Bałkanów Zachodnich.

1.4.3. *Oczekiwane wyniki i wpływ*

Należy wskazać, jakie efekty przyniesie wniosek/inicjatywa beneficjentom/grupie docelowej.

Oczekuje się, że wsparcie w ramach Instrumentu umożliwi beneficjentom realizację reform i inwestycji niezbędnych do zwiększenia konkurencyjności ich gospodarek, większej wewnętrznej łączalności regionu i konwergencji z Unią.

Wdrażanie Instrumentu powinno również usprawnić systemy kontroli wewnętrznej i zarządzania finansami publicznymi beneficjentów, a także wdrażanie kwestii podstawowych dotyczących procesu rozszerzenia, zwłaszcza tych związanych z praworządnością oraz walką z korupcją, nadużyciami finansowymi i przestępczością zorganizowaną.

1.4.4. *Wskaźniki dotyczące realizacji celów*

Należy wskazać wskaźniki stosowane do monitorowania postępów i osiągnięć.

Szczegółowe wskaźniki zostaną określone w programie reform i umowach pożyczki zawieranych z każdym beneficjentem zgodnie z art. 12 i 17.

1.5. **Uzasadnienie wniosku/inicjatywy**

1.5.1. *Potrzeby, które należy zaspokoić w perspektywie krótko- lub długoterminowej, w tym szczegółowy terminarz przebiegu realizacji inicjatywy*

Mimo że beneficjenci znajdują się na różnych etapach drogi do członkostwa w UE, ich wyniki gospodarcze i konkurencyjność pozostają w tyle za wynikami UE. Reformy i inwestycje wspierane w ramach tego Instrumentu mają przyspieszyć osiągnięcie większej konwergencji i dostosowania do norm UE, a także ściślejszą integrację gospodarczą w regionie oraz z jednolitym rynkiem UE.

Warunkami wstępnymi uzyskania środków finansowych w ramach Instrumentu będzie utrzymanie i przestrzeganie przez beneficjentów skutecznych mechanizmów demokratycznych, praworządności, a także zagwarantowanie poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Kolejnym warunkiem wstępnym jest konstruktywne zaangażowanie Serbii i Kosowa w normalizację ich stosunków z myślą o pełnej realizacji wszystkich ich zobowiązań wynikających z Porozumienia w sprawie ścieżki normalizacji stosunków i z załącznika wykonawczego do tego porozumienia, a także z wszelkich dotychczasowych porozumień wypracowanych w ramach dialogu, jak również podjęcie przez Serbię i Kosowo negocjacji dotyczących kompleksowego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków.

Komisja zweryfikuje również spełnienie ogólnych warunków płatności (stabilność makrofinansowa, należyte zarządzanie finansami publicznymi, przejrzystość i nadzór nad budżetem).

Aby uzyskać finansowanie, beneficjenci będą musieli opracować programy reform w oparciu o swoje strategie wzrostu gospodarczego, programy reform gospodarczych, zmienioną metodykę rozszerzenia i sprawozdania w sprawie rozszerzenia, a Komisja przyjmie te programy reform w drodze decyzji wykonawczej. Programy będą zawierać ograniczoną liczbę reform i obszarów inwestycji wraz z towarzyszącymi im warunkami płatności i kwotami. Warunki te odzwierciedlają postępy w zakresie konkretnych reform społeczno-gospodarczych, w tym w zakresie kwestii podstawowych dotyczących procesu rozszerzenia i praworządności. Po uzyskaniu decyzji o zatwierdzeniu programów reform i zawarciu odpowiednich umów beneficjenci będą kwalifikować się do otrzymania płatności zaliczkowych.

Środki w ramach Instrumentu będą uruchamiane co pół roku po przedstawieniu przez beneficjentów wniosków uzasadniających spełnienie warunków płatności oraz potwierdzających legalność i prawidłowość wszelkich transakcji stanowiących podstawę rozliczeń, wraz ze sprawozdaniem z działań następczych w przypadkach niewłaściwego zarządzania powiązanim finansowaniem. Komisja udostępni środki finansowe na podstawie swojej oceny wniosków. Środki finansowe mogą zostać uruchomione jako całe kwoty, kwoty zmniejszone lub całkowicie wstrzymane, w zależności od stopnia spełnienia warunków płatności, według rodzaju. Wstrzymane fundusze mogą zostać ponownie redystrybuowane wśród pozostałych beneficjentów w kolejnych latach.

Inwestycje przewidziane w programach reform będą wspierane za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich. Powiązane projekty lub programy będą przedkładane radzie operacyjnej ds. ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich do zaopiniowania dopiero po dokonaniu przez Komisję oceny spełnienia odpowiednich warunków płatności i późniejszym uruchomieniu środków finansowych, a także będą podlegać zasadom odpowiedniego zaproszenia do składania wniosków dotyczących ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.

W latach 2024–2027 spodziewane są cztery cykle roczne.

- 1.5.2. *Wartość dodana z tytułu zaangażowania Unii Europejskiej (może wynikać z różnych czynników, na przykład korzyści koordynacyjnych, pewności prawa, większej efektywności lub komplementarności). Na potrzeby tego punktu „wartość dodaną z tytułu zaangażowania Unii” należy rozumieć jako wartość wynikającą z unijnej interwencji, wykraczającą poza wartość, która zostałaby wytworzona przez same państwa członkowskie.*

Działania na poziomie Unii są niezbędne do osiągnięcia przyspieszonej konwergencji gospodarczej Bałkanów Zachodnich z UE na drodze do potencjalnego członkostwa w Unii. Ze względu na wielkość niezbędnej pomocy region będzie potrzebować trwałego wsparcia zewnętrznego, jakiego żadne państwo członkowskie ani pojedynczy darczyńca nie byłoby w stanie zapewnić samodzielnie. Unia jest w wyjątkowym położeniu, umożliwiającym udzielenie temu regionowi wieloletniej pomocy zewnętrznej w sposób terminowy, skoordynowany i przewidywalny. Unia może również wykorzystać swoją zdolność pożyczkową, aby udzielić beneficjentom w regionie pożyczki na korzystnych warunkach, a także zapewnić dotacje w perspektywie wieloletniej.

- 1.5.3. *Główne wnioski wyciągnięte z podobnych działań*

Instrument ten opiera się na pomocy dla Bałkanów Zachodnich w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III) i uzupełnia ją, a także wykorzystuje jeden z skutecznych mechanizmów – ramy inwestycyjne dla Bałkanów Zachodnich. Oba te instrumenty dowiodły, że finansowanie UE może zapewnić znaczny efekt dźwigni, jeżeli jest wykorzystywane wraz z finansowaniem od innych darczyńców w kontekście łączenia. Format tego instrumentu jest jednak inny, ponieważ opiera się w dużej mierze na pożyczkach preferencyjnych zaciągniętych przez Unię dzięki jej doskonałemu ratingowi kredytowemu. Instrument będzie opierał się na wnioskach wyciągniętych z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, który

ustanowiono w 2020 r., a także z niedawno zaproponowanego Instrumentu dla Ukrainy.

1.5.4. Spójność z wieloletnimi ramami finansowymi oraz możliwa synergia z innymi właściwymi instrumentami

Proponowany Instrument ma na celu wyposażenie Unii w instrument prawny, który pozwoli jej wspierać lepszą konwergencję społeczno-gospodarczą Bałkanów Zachodnich na ich drodze do członkostwa w Unii. Instrument będzie stanowił uzupełnienie pomocy udzielanej w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, który koncentruje się na dostosowaniu beneficjentów do dorobku prawnego UE i przygotowaniu się do przyjęcia zobowiązań wynikających z członkostwa.

Temu nowemu wnioskowi ustawodawczemu dotyczącemu Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego towarzyszy wniosek dotyczący rozporządzenia Rady COM(2023) 337 zmieniającego rozporządzenie 2020/2093 określające wieloletnie ramy finansowe (WRF) na lata 2021–2027 (zob. sekcje 1.5.5 i 3.2.4).

Całkowita kwota Instrumentu ma być przekazana w formie pożyczek i bezzwrotnego wsparcia. Komponent pożyczek wyniesie maksymalnie 4 mld EUR dla wszystkich beneficjentów w całym okresie 2024–2027. Pożyczki będą zagwarantowane poprzez wspólny fundusz rezerw przy wskaźniku zasilania rezerw wynoszącym 9 %. Dodatkowa kwota dotacji w formie bezzwrotnego wsparcia przewidziana we wniosku dotyczącym zmienionych WRF wynosi 2 mld EUR, z uwzględnieniem zasilania rezerw i wydatków administracyjnych.

1.5.5. Ocena różnych dostępnych możliwości finansowania, w tym zakresu przegrupowania środków

Budżet Unii zapewnia już wsparcie w przygotowaniach do ewentualnego przystąpienia do UE za pośrednictwem Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), który obejmuje Bałkany Zachodnie i Turcję, i opiera się na dotacjach, instrumentach łączonych i gwarancjach budżetowych. Środki te są w pełni przeznaczone na niezbędne działania związane z dostosowaniem związanym z rozszerzeniem i przygotowaniem do niego oraz z realizacją planu gospodarczo-inwestycyjnego.

Proponowany Instrument ma na celu wyłącznie przyspieszenie konwergencji społeczno-gospodarczej Bałkanów Zachodnich i opiera się na innym podejściu, tworząc silny związek między wypełnianiem zobowiązań w zakresie reform a dostępem do finansowania. Opiera się on również na innym systemie finansowania, w którym 2/3 środków pochodzi z pożyczek zaciągniętych przez Unię i przekazanych beneficjentom.

Aby zapewnić sprawną i przejrzystą realizację wszelkich inwestycji określonych w programach reform beneficjentów, Komisja zamierza stosować sprawdzoną metodykę ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, przy jednoczesnym utrzymaniu wyżej wymienionych warunków.

Biorąc pod uwagę, że jest to zupełnie inny mechanizm pomocy, ukierunkowany na konkretny zestaw priorytetów w regionie oraz że cele IPA wymagają całego finansowania przewidzianego w budżecie, wykorzystanie istniejącego instrumentu (IPA III) byłoby niepraktyczne, natomiast przesunięcie środków w ramach tego instrumentu niemożliwe.

1.6. Czas trwania i wpływ finansowy wniosku/inicjatywy

☒ **Ograniczony czas trwania**

- ☐ Okres trwania wniosku/inicjatywy: od [DD/MM]RRRR r. do [DD/MM]RRRR r.
- ☒ Okres trwania wpływu finansowego: od 2024 r. do 2027 r. w odniesieniu do środków na zobowiązania oraz od 2024 r. w odniesieniu do środków na płatności.

☐ **Nieograniczony czas trwania**

- Wprowadzenie w życie z okresem rozruchu od RRRR r. do RRRR r.,
- po którym następuje faza operacyjna.

1.7. Planowane metody wykonania budżetu²⁰

☒ **Bezpośrednie zarządzanie** przez Komisję

- ☐ w ramach jej służb, w tym za pośrednictwem jej pracowników w delegaturach Unii;
- ☐ przez agencje wykonawcze;

☐ **Zarządzanie dzielone** z państwami członkowskimi

☒ **Zarządzanie pośrednie** poprzez przekazanie zadań związanych z wykonaniem budżetu:

- ☐ państwom trzecim lub organom przez nie wyznaczonym;
- ☐ organizacjom międzynarodowym i ich agencjom (należy wyszczególnić);
- ☐ EBI oraz Europejskiemu Funduszowi Inwestycyjnemu;
- ☐ organom, o których mowa w art. 70 i 71 rozporządzenia finansowego;
- ☐ organom prawa publicznego;

²⁰

Szczegóły dotyczące metod wykonania budżetu oraz odniesienia do rozporządzenia finansowego znajdują się na stronie BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>

- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu, które świadczą usługi użyteczności publicznej, o ile są im zapewnione odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ podmiotom podlegającym prawu prywatnemu państwa członkowskiego, którym powierzono realizację partnerstwa publiczno-prywatnego i zapewniono odpowiednie gwarancje finansowe;
- ☐ podmiotom lub osobom odpowiedzialnym za wykonanie określonych działań w dziedzinie wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na mocy tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej oraz określonym we właściwym podstawowym akcie prawnym.
- W przypadku wskazania więcej niż jednego trybu należy podać dodatkowe informacje w części „Uwagi”.

Uwagi

W art. 8 wyszczególnia się formy wdrażania Instrumentu, tj. zarządzanie bezpośrednie i pośrednie zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

2. ŚRODKI ZARZĄDZANIA

2.1. Zasady nadzoru i sprawozdawczości

Określić częstotliwość i warunki

Konkretne etapy ilościowe i jakościowe zostaną określone w programach reform (zatwierdzonych przez Komisję w decyzji wykonawczej), tak aby można było monitorować spełnianie warunków płatności. Beneficjent będzie co pół roku składał należycie uzasadniony wniosek o uwolnienie bezzwrotnego wsparcia finansowego i pożyczki, określając, w jaki sposób osiągnięto w zadowalającym stopniu spełnienie tych warunków, na podstawie wskaźników określonych w decyzji wykonawczej.

W programach reform określone zostaną ponadto wskaźniki monitorowania, które powinny umożliwić szersze monitorowanie i sprawozdawczość beneficjentów w zakresie ogólnych i szczegółowych celów Instrumentu.

Komisja będzie corocznie składać Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i komitetowi, o którym mowa w art. 27, sprawozdanie z wykonywania środków finansowych udostępnionych w ramach Instrumentu, a także z postępów w osiąganiu celów.

Komisja przeprowadzi również ocenę ex post rozporządzenia.

2.2. System zarządzania i kontroli

2.2.1. Uzasadnienie dla systemu zarządzania, mechanizmów finansowania wykonania, warunków płatności i proponowanej strategii kontroli

Instrument będzie wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego. Część będzie miała formę zarządzania bezpośredniego z bezpośrednim przekazaniem

środków do budżetu państwa beneficjenta, natomiast konkretne inwestycje będą realizowane za pośrednictwem ram inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich, tj. w ramach zarządzania pośredniego z międzynarodowymi instytucjami finansowymi.

Strategia kontroli zostanie dostosowana do wdrożenia w ramach każdego z tych filarów, z wykorzystaniem monitorowania, oceny i audytów. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na wdrożenie przez beneficjentów udostępnionych im funduszy. Uruchomienie środków finansowych będzie odbywać się zgodnie z ustalonym harmonogramem półrocznym, na podstawie wniosków złożonych przez beneficjentów i po weryfikacji przez Komisję spełnienia odpowiednich warunków płatności.

Dzięki wielopoziomowej strukturze istniejących mechanizmów kontroli (zob. również sekcja 2.3) dostępne są zintegrowane ramy zapewniające wdrożenie wszystkich odpowiednich środków ochrony interesów finansowych Unii. Zagwarantuje to uwzględnienie zasady proporcjonalności i konkretnych warunków, na jakich funkcjonował będzie Instrument.

2.2.2. *Informacje dotyczące zidentyfikowanego ryzyka i systemów kontroli wewnętrznej ustanowionych w celu jego ograniczenia*

Główne ryzyko zidentyfikowane w odniesieniu do finansowania dotyczy niespełnienia warunków płatności związanych z wypłatą finansowania.

W celu ograniczenia tego ryzyka wprowadzone zostaną następujące środki:

- przeprowadzana przez Komisję ocena spełnienia odpowiednich warunków płatności przed wypłatą środków finansowych, z możliwością wstrzymania wypłaty tych środków;
- zmniejszenie lub wstrzymanie udzielonego wsparcia lub odzyskanie wszelkich kwot wydatkowanych na osiągnięcie celów Instrumentu w przypadkach nieprawidłowości, nadużyć finansowych, korupcji i konfliktów interesów mających wpływ na interesy finansowe Unii, które nie zostały wyeliminowane przez beneficjenta, lub w przypadkach poważnego naruszenia obowiązku wynikającego z umów zawartych z beneficjentami;
- zawieszenie finansowania w przypadku niespełnienia przez danego beneficjenta warunków wstępnych określonych w art. 5.

2.2.3. *Oszacowanie i uzasadnienie efektywności kosztowej kontroli (relacja kosztów kontroli do wartości zarządzanych funduszy powiązanych) oraz ocena prawdopodobnego ryzyka błędu (przy płatności i przy zamykaniu)*

Wkład finansowy zostanie przekazany beneficjentom w formie finansowania niepowiązanego z kosztami odnośnych operacji, o którym mowa w art. 125 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego.

2.3. **Środki zapobiegania nadużyciom finansowym i nieprawidłowościom**

Określić istniejące lub przewidywane środki zapobiegania i ochrony, np. ze strategii zwalczania nadużyć finansowych.

Wniosek zawiera szczegółowe przepisy dotyczące ochrony interesów finansowych Unii. W Instrumencie przewidziano silny system audytu i kontroli określony jako mechanizm wielopoziomowy: reforma systemów audytu i kontroli beneficjentów będzie ujęta jako część reform w ramach programów reform; Komisja może ponadto przeprowadzać szczegółowe przeglądy systemów wykonania budżetu krajowego oparte na ocenie ryzyka i dialogu z krajowymi instytucjami audytowymi oraz wydawać zalecenia dotyczące usprawnienia tych systemów. Zgodnie z rozporządzeniem (UE, Euratom) 2018/1046 należy ponadto przyznać OLAF-owi, Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu i Prokuraturze Europejskiej (EPPO) niezbędne prawa i dostęp na potrzeby wykonywania zadań.

Część inwestycyjna Instrumentu będzie realizowana w drodze zarządzania pośredniego z międzynarodowymi instytucjami finansowymi z uwzględnieniem ocen spełnienia wymogów dotyczących filarów i umów ramowych zawartych z tymi instytucjami.

3. SZACUNKOWY WPLYW FINANSOWY WNIOSKU/INICJATYWY

3.1. Wieloletnie ramy finansowe – linie budżetowe po stronie wydatków, na które wniosek/inicjatywa ma wpływ

– Proponowane nowe linie budżetowe

Powyżej pułapów WRF	Linia budżetowa	Rodzaj środków	Wkład			
	Numer	Zróżn./niezróżn.	państw EFTA	krajów kandydujących i potencjalnych krajów kandydujących	innych państw trzecich	pochodzący z pozostałych dochodów przeznaczonych na określony cel
Dział 6	15.0301 – Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego Bałkanów Zachodnich – wydatki operacyjne	DA	TAK	p.m.	TAK	TAK
Dział 6	15.0302 – Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego Bałkanów Zachodnich – zasilanie wspólnego funduszu rezerw	DA	TAK	p.m.	TAK	TAK
Dział 6	15.010102 – Wydatki na wsparcie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich	DA	TAK	p.m.	TAK	TAK

3.2. Szacunkowy wpływ finansowy wniosku na środki

3.2.1. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków operacyjnych, jak określono poniżej:

Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego Bałkanów Zachodnich – finansowanie* (w mln EUR)					
Rodzaj wsparcia	2024	2025	2026	2027	Ogółem
Bezzwrotne (dotacje)	500	500	500	500	2 000
<i>w czego wydatki administracyjne</i>	7.5	7.5	7.5	7.5	30
Pożyczki	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
OGÓŁEM**	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000

* Roczny i ogólny podział bezzwrotnego wsparcia i pożyczek ma charakter wyłącznie orientacyjny i służy jako przykład.

Faktyczny podział będzie podlegał corocznemu procesowi decyzyjnemu.

** W tabeli przyjęto, że środki na zobowiązania są równe środkom na płatności. Ma to charakter wyłącznie poglądowy.

Rzeczywista kalibracja środków będzie oceniana na podstawie rocznych potrzeb.

3.2.2 Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki operacyjne (w mln EUR)

	Rok 2024 ²¹	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM
DZIAŁ 6 wieloletnich ram finansowych					
15.0301 – Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego Bałkanów Zachodnich – wydatki operacyjne	402,55	402,55	402,55	402,55	1 610,2
15.0302 – Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego Bałkanów Zachodnich – zasilanie wspólnego funduszu rezerw	90	90	90	90	360
Suma cząstkowa DZIAŁU 6 wieloletnich ram finansowych	492,55	492,55	492,55	492,55	1 970.2

3.2.3. Podsumowanie szacunkowego wpływu na środki administracyjne

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania środków administracyjnych, jak określono poniżej:

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

	Rok 2024 ²²	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	OGÓŁEM

DZIAŁ 7 wieloletnich ram finansowych					
Zasoby ludzkie	1.026	1.026	1.026	1.026	4.104
Pozostałe wydatki administracyjne	0.030	0.030	0.030	0.030	0.120
Suma cząstkowa DZIAŁU 7 wieloletnich ram finansowych	1.056	1.056	1.056	1.056	4.224

²¹ Rok 2024 jest rokiem, w którym rozpoczyna się realizację wniosku/inicjatywy.

²² Rok 2024 jest rokiem, w którym rozpoczyna się realizację wniosku/inicjatywy.

Poza DZIAŁEM 7²³ wieloletnich ram finansowych					
Zasoby ludzkie	2.529	2.529	2.529	2.529	10.116
Pozostałe wydatki o charakterze administracyjnym	4.920	4.920	4.920	4.920	19.680
Suma cząstkowa poza DZIAŁAMI 1-7 wieloletnich ram finansowych	7.449	7.449	7.449	7.449	29.796

OGÓŁEM	8.505	8.505	8.505	8.505	34.020

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyirekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyirekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyirekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

²³ Wsparcie techniczne lub administracyjne oraz wydatki na wsparcie realizacji programów lub działań UE (dawne linie „BA”), pośrednie badania naukowe, bezpośrednie badania naukowe.

3.2.3.1. Szacowane zapotrzebowanie na zasoby ludzkie

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich.
- ☒ Wniosek/inicjatywa wiąże się z koniecznością wykorzystania zasobów ludzkich, jak określono poniżej:

Wartości szacunkowe należy wyrazić w ekwiwalentach pełnego czasu pracy

	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027
○ Stanowiska przewidziane w planie zatrudnienia (stanowiska urzędników i pracowników zatrudnionych na czas określony)				
20 01 02 01 (w centrali i w biurach przedstawicielstw Komisji)	6	6	6	6
20 01 02 03 (w delegaturach)				
01 01 01 01 (pośrednie badania naukowe)				
01 01 01 11 (bezpośrednie badania naukowe)				
Inna linia budżetowa (określić)				
○ Personel zewnętrzny (w ekwiwalentach pełnego czasu pracy: EPC) ²⁴				
20 02 01 (CA, SNE, INT z globalnej koperty finansowej)				
20 02 03 (CA, LA, SNE, INT i JPD w delegaturach)				
15.010102 – Wydatki na wsparcie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Balkanach Zachodnich	- w centrali	9	9	9
	- w delegaturach	9	9	9
Inna linia budżetowa (określić)				
OGÓŁEM		24	24	24

Potrzeby w zakresie środków na zasoby ludzkie i inne wydatki o charakterze administracyjnym zostaną pokryte z zasobów dyrekcji generalnej już przydzielonych na zarządzanie tym działaniem lub przesuniętych w ramach dyrekcji generalnej, uzupełnionych w razie potrzeby wszelkimi dodatkowymi zasobami, które mogą zostać przydzielone zarządzającej dyrekcji generalnej w ramach procedury rocznego przydziału środków oraz w świetle istniejących ograniczeń budżetowych.

Opis zadań do wykonania:

Urzednicy i pracownicy zatrudnieni na czas określony	Zatrudnione nowe osoby będą zajmować się opracowywaniem polityki, zagadnieniami prawnymi, ze szczególnym uwzględnieniem zamówień publicznych, zarządzaniem finansami, zarządzaniem umowami, audytem, monitorowaniem, sprawozdawczością i oceną.
Personel zewnętrzny	Zatrudnione nowe osoby będą zajmować się opracowywaniem polityki, zagadnieniami prawnymi, ze szczególnym uwzględnieniem zamówień publicznych, zarządzaniem finansami, zarządzaniem umowami, audytem, monitorowaniem, sprawozdawczością i oceną.

²⁴ CA = personel kontraktowy; LA = personel miejscowy; SNE = oddelegowany ekspert krajowy; INT = personel tymczasowy; JPD = młodszy specjalista w delegaturze.

3.2.4. Zgodność z obowiązującymi wieloletnimi ramami finansowymi

Wniosek/inicjatywa:

- ☐ może zostać w pełni sfinansowany(a) przez przegrupowanie środków w ramach odpowiedniego działu wieloletnich ram finansowych (WRF).

Należy wyjaśnić, na czym ma polegać przeprogramowanie, określając linie budżetowe, których ma ono dotyczyć, oraz podając odpowiednie kwoty. W przypadku znacznego przeprogramowania należy załączyć arkusz kalkulacyjny.

- ☐ wymaga zastosowania nieprzydzielonego marginesu środków w ramach odpowiedniego działu WRF lub zastosowania specjalnych instrumentów zdefiniowanych w rozporządzeniu w sprawie WRF.

Należy wyjaśnić, który wariant jest konieczny, określając działy i linie budżetowe, których ma dotyczyć, odpowiadające im kwoty oraz proponowane instrumenty, które należy zastosować.

- ☒ wymaga rewizji WRF.

Temu nowemu wnioskowi ustawodawczemu dotyczącemu Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego Bałkanów Zachodnich towarzyszy wniosek dotyczący rozporządzenia Rady COM(2023) 337 zmieniającego rozporządzenie 2020/2093 określające wieloletnie ramy finansowe (WRF) na lata 2021–2027. Zmiana tego rozporządzenia jest konieczna, żeby zwiększyć środki w dziale 6 na lata 2024–2027 w celu zapewnienia finansowania tego Instrumentu w formie bezzwrotnego wsparcia oraz zasilić rezerwy na wsparcie w formie pożyczek.

3.2.5. Udział osób trzecich w finansowaniu

Wniosek/inicjatywa:

- ☒ nie przewiduje współfinansowania ze strony osób trzecich
- ☐ przewiduje współfinansowanie ze strony osób trzecich szacowane zgodnie z poniższymi szacunkami:

środki w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

3.3. Szacunkowy wpływ na dochody

- ☐ Wniosek/inicjatywa nie ma wpływu finansowego na dochody
- ☒ Wniosek/inicjatywa ma wpływ finansowy określony poniżej:
  - ☐ wpływ na zasoby własne
  - ☒ wpływ na dochody inne
  - Wskazać, czy dochody są przypisane do linii budżetowej po stronie wydatków ☒

w mln EUR (do trzech miejsc po przecinku)

Linia budżetowa po stronie dochodów	Środki zapisane w budżecie na bieżący rok budżetowy	Wpływ wniosku/inicjatywy ²⁵						
		Rok N	Rok N+1	Rok N+2	Rok N+3	Wprowadzić taką liczbę kolumn dla poszczególnych lat, jaka jest niezbędna, by odzwierciedlić cały okres wpływu (por. pkt 1.6)		
Artykuł ...		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

²⁵ W przypadku tradycyjnych zasobów własnych (opłaty celne, opłaty wyrównawcze od cukru) należy wskazać kwoty netto, tzn. kwoty brutto po odliczeniu 20 % na poczet kosztów poboru.